

ZVEZNA KONFERENCA SZDL JUGOSLAVIJE V ŽALCU

OBCINSKA KONFERENCA SZDL V ŽALCU JE BILA ORGANIZATOR RAZŠIRJENE SEJE ZVEZNE KONFERENCE SZDL JUGOSLAVIJE — SEKCIJE ZA DRUŽBENO-EKONOMSKE ODNOSI V KMETIJSTVU IN NA VASI, KI JE BILA V SREDO, 18. APRILA OB 9.30 V DVORANI NA TERASI HMEZADA. SKUPAJ Z REPUBLIŠKIMI ORGANI, KI SE UKVARJAJO S KMETIJSTVOM, OD IZVRŠNEGA SVETA NAVZDOL, JE OBCINSKA KONFERENCA SZDL ŽALEC PRIPRAVILA OBSIRNO GRADIVO.

Nad 80 udeležencev se je iz vseh republik je pozdravil predsednik SZDL Žalec tov. Vlado Plaskan, uvodni referat pa je podal predsednik kmečke sekcije republiške konference SZDL Slovenije tovariš Franc Simonič. Predsednik Zadrugne zveze SRS Andrej Petelin je govoril o organiziranosti kmetov v Sloveniji, za njim pa je tajnik Zadrugne zveze Slavko Glinšek orisal karakteristiko današnje zadruge in razdelitev dohodka v njej.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iz stare vitle in z malo domišljije so v Arji vasi skonstruirali dvigalo za dviganje drogov. S tem so zelo olajšali in pospešili gradnjo žičnic.

Prvi maj 1886. leta, ko je ameriška policija z orožjem nastopila proti delavcem, je bil povod, da je III. internacionala tri leta pozneje proglasila ta dan za mednarodni delavski praznik. Zatirani delavci so se začeli prebujati. Na temelju lastnih spoznanj in s pomočjo znanstvene marksistične misli se vse bolj zavedajo svojega položaja v razredni družbi. Zatiranje se je nadaljevalo tudi v poznejših letih in smo jim priča v delu sveta še danes.

Delavskega razreda, ki se osvobaja, ni mogoče premagati niti s prepovedjo raznih delavskih manifestacij. Nasprotja stare družbe se sedaj šele začinjajo razreševati, saj jih z enkratnim revolucionarnim dejanjem ni mogoče odpraviti. Te iluzije smo se v naši praksi in misli že zdavnaj znebili in to nam kvečjemu le olajšuje delo, da nasprotja tudi v naši družbi objektivno spoznamo in jih skupaj čimbolje rešiti.

1. MAJ

V naše misli ob delavskem prazniku vpletamo spomine na preteklost, razglabljam pa o današnjem dnevu in prihodnosti. Dobro organizirane proslave, ki so združevale kulturno zabavni del s krepitvijo politične zavesti delavcev, so nam lahko še danes v marsičem zgled, kako je mogoče organizirati vsestransko življenje v naši organizaciji.

Ko praznujemo, žal na trenutke tudi zanemarjamo globlje razmišljanje o vsem, kar se dogaja v družini, v Kombinat, soseski, mestu, občini in družbi, kar se dogaja danes. Morda je za praznično razpoloženje to celo dobro, toda resničnosti življenja v kljub temu lahko uideemo le za kratek čas. Tega se zavedamo in zato je v nas prisotno razmišljanje o bližnjih in daljnih ciljih, ki smo jih stikali v družinskem krogu, na sejah samoupravnih organov, ali pa zapisali v sklepih in resolucijah. Ob tem si postavljamo vprašanja in si nanje iščemo odgovore, včasih pa v navidezni ali resnični nemoči zaostajamo in prepuščamo pobudo drugim, misleč, da bodo pametneje odločili tudi brez nas. Samoupravno odločanje bi bilo že polna resničnost in ne proces, ki smo ga šele dobro začeli, če ne bi računali z nami, s takšnimi, kot smo. Očitajo nam, da filozofiramo o osvoboditvi človeka, ko razpravljamo o minimalnem dohodku, potrebnem za življenje, socialni varnosti, solidarnosti in zadovoljevanju osnovnih potreb, torej o vsem, kar je odraz naše materialne nemoči. Tako lahko hitreje napredujemo v materialnem razvoju in sami s čim manj posredniki odločamo o načinu reševanja družbenih vprašanj.

Tako se razmišljanje o današnjem trenutku veže z jutrišnjim. Kljub dvomom in različnim razmišljanjem pa ostaja prevladujoče prepričanje, da smo kljub vsem zavestnim odporom in objektivnim težavam iz leta v leto vedno bližje resnični človekovi svobodi.

Res pa je, da je zgolj dolgoročna vizija človekove svobode kaj lahko le filozofija, če ni sočasno povezana s spoznanjem in z razreševanjem vseh tistih vprašanj, ki urejajo medsebojne družbenogospodarske odnose, pa tudi tistih na videz obrobni, ki zadevajo človekov ponos in dostojanstvo. Upam, da ni predalet čas, ko bo veljala nenapisana moralna norma, da je največja žalitev človekovega ponosa in dostojanstva odrekanja njegove pravice do samoupravljanja, pa naj bi se skrivala le za zunanjo demokratsko fasado ali pa bolj ali manj prikritim monopolom birokratske moči posameznika ali skupine.

Takrat bo smisel praznovanja 1. maja popolneje uresničen in 1. maj bo ob večji gospodarski razvitosti postal praznik nas vseh.

Vy

LETOŠNJE MOŽNOSTI PRI PLAČAH

Plače so vedno pereča snov razgovorov v začetku vsakega leta in ob sprejemanju gospodarskega načrta. To je razumljivo, saj delamo zato, da zaslužimo. Življenjski stroški pa neprestano naraščajo in tudi boljše hočemo živeti vsako leto.

Temu nasproti pa se postavljajo omejitve tej težnji po naraščanju plač. V prvi vrsti je to dohodek, saj se iz njega izplačujejo plače. Normalno pa zavisi od uspešnosti poslovanja. Normalno je tam, kjer bolje poslujejo, tudi večji dohodek in navadno so tam tudi boljše plače — in obratno seveda. Drugo, kar je treba vedeti, pa je, da ves dohodek ne moremo porabiti za plače; nekaj ga moramo dati tudi za razvoj in razširitev poslovanja (za nakup novih strojev, zgradb — osnovnih sredstev, za vračilo posojil in plačilo dolgov itn.).

Koliko dohodka za plače in koliko za sklade, to je pa področje tako imenovane delitve dohodka, ki jo ureja tudi ustrezen pravilnik. Načelo dobrega gospodarjenja zahteva, da plače (osebni dohodki) počasneje naraščajo kot pa dohodek; s tem pa hitreje naraščajo sredstva za naše sklade. Tako politiko delitve dohodka nalaga tudi letošnji sklep slovenske skupščine, ki pravi, da morajo osebni dohodki naraščati za 4 % manj kot narašča dohodek (povečan za amortizacijo). To je ukrep družbe, s katerim želi vplivati, da bi se vsi delovni kolektivi pri delitvi dohodka obnašali v skladu z naporji za ustavitve gospodarstva in za omejevanje inflacije. To dejstvo bomo seveda morali upoštevati tudi mi.

Kako je to bilo pri nas v podjetju v zadnjih letih, nam pokažejo tile podatki:

	1969	1970	1971	1972
Dohodek in amortizacija (milij.)	73,8	91,8	109,3	147,6
Osebni dohodki (milij.)	41,8	48,4	60,0	76,7
Povprečni osebni dohodek delavca na mesec (din)	956	1.150	1.424	1.823
Naraščanje doh. in amort.	100	124	148	200
Naraščanje oseb. doh.	100	116	143	183
Naraščanje povpr. OD	100	120	149	191
Delež OD v doh. in amort.	57 %	53 %	55 %	52 %

Če primerjamo, da se je dohodek z amortizacijo (družbeni proizvod) v tem času podvojil (indeks 200!), da so izplačani osebni dohodki narasli le za 83 %, vidimo, da ves čas (razen v letu 1971) vodimo politiko, kot jo nalaga letošnji skupščinski sklep. Tudi delež izplačanih osebnih dohodkov v družbenem proizvodu je vsako leto manjši (od 57 % je padel na 52 %). Povprečni osebni dohodek delavca pa ves čas narašča hitreje od naraščanja vseh osebnih dohodkov. To je posledica povečanja delovne storilnosti, saj število zaposlenih narašča počasneje, kot narašča dohodek in obseg proizvodnje!

S tako politiko moramo nadaljevati, saj se dejanski zaslužek (njegova kupna moč), ko vrednost dinarja pada, povečuje le z večjo delovno storilnostjo (ob enakem delu je treba več narediti).

Prav je, da vemo, kako mi oblikujemo plače: Plača (zaslužek) delavca je odvisna od njegove obračunske postavke, od njegove uspešnosti pri delu (nagrajevanje po učinku) in od uspešnosti poslovanja temeljne organizacije združenega dela (osebni dohodki iz dobička).

Obračunska postavka delavca (urna) je odvisna od njegove obračunske osnove (točke) in vrednosti te osnove (v dinarjih). Če pomnožimo točke z njeno vrednostjo, dobimo obračunsko postavko.

Obračunska osnova se delavcu na istem delovnem mestu običajno ne spreminja. Spreminja pa se vsako leto vrednost obračunske osnove oziroma točke. Ta narašča, ker (1) vsako leto poslujejo bolje in ker (2) življenjski stroški naraščajo vsako leto.

To pomeni, da naše plače spremljajo življenjske stroške le, če se naše poslovanje izboljšuje! Koliko pa lahko povečamo plače (vrednost obračunske osnove) glede na uspeh poslovanja, pa je odvisno od meril, ki jih določa samoupravni sporazum kmetijskih kombinatov in zadrug o delitvi dohodka in omejitve, ki jih je določila slovenska skupščina. In v tej luči moramo seveda presojati povečanja osebnih dohodkov v letošnjem letu.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obširno gradivo, ki so ga udeleženci prejeli, je vsebovalo: Zakon o združevanju kmetov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Poslovanje hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih organizacij, Nekatero osnove razvoja kmetijstva v Sloveniji, Delitev dobička v kooperaciji kmetijskega kombinata Hmezd Zalec, Delitev dohodka in dobička v zadrugi kleti Dobrovo, Razdelitev dohodka po vloženem delu delavcev in vloženem delu in sredstvih kmetov, Nekatera vprašanja organiziranja kmetov v socialistični zvezi, Osnutek zakona o kmetijskih zemljiščih SRS in Osnutek zakona o dedovanju kmetijskih in zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij).

V debati je sodelovalo več naših vidnih predstavnikov in predstavnikov drugih republik.

Popoldne so si udeleženci seje ogledali več obratov in posestev v Spodnji in Zgornji Savinjski dolini.

Več o tematiki s seje berite v prihodnji številki.

Vy

KAKŠNE SO LETOS MOŽNOSTI POVEČANJA PLAČ?

V ciljih za poslovanje v letošnjem letu smo predvideli, naj bi se povprečni mesečni zaslužek povečal za 10 %, upoštevajoč pri tem omejitve republiške skupščine, dobiček pa naj bi bil med 40 in 50 milijoni.

Po predvidevanjih letošnjih predlogov gospodarskih načrtov naj bi dosegli 171 milijonov din družbenega proizvoda (dohodek in amortizacija), kar je 16 % več od lani, dobiček pa le 36 milijonov. Potem, kakor bi izplačani osebni dohodki v 1973. letu lahko bili za 12 % (16 — 4!) večji od lanskih in bi znašali lahko 85,9 milijona din. To seveda ne pomeni, da lahko za 12 % povečamo povprečno obračunsko postavko, saj predvidevamo tudi 4 % večje število zaposlenih. V tem primeru nam ostane za povečanje obračunskih postavk le še približno 8 %.

V začetku leta so se obračunske postavke vseh fizičnih delavcev (delavcev v neposredni proizvodnji in v pomožnih dejavnostih) povečale za približno 100 din mesečno (visoko kvalificiranim nekaj manj). To povečanje moramo še vračunati, da nam zavzame okrog 4—5 % letošnjega povečanja osebnih dohodkov (od še preostalih 8 %). To pomeni, da bi bilo možno le še za okrog 4—5 % povečati vrednost obračunske osnove (točke), to je od sedanje 5,3 na 5,5—5,6 din.

Po posameznih TOZD seveda niso enake možnosti glede na predvidene — in tudi dejanske dosegljive — poslovne uspehe. S 5 % povečanje (poleg 100 % obrač. osnov iz lanskega leta in povečanje obračunskih postavk fizičnih delavcev za 100 din) imajo — kot kaže gospodarski načrt — možnost Kmetijstvo Zalec, Vrtnarstvo, Mesnine, Mleko, Strojna postaja, Gostinstvo in Združena hladilnica. Zelo na meji možnosti — brez vsakih rezerv —, če bi se gospodarski načrt ne uresničil —, so Kooperacija in Kmetijstvo Šmarje. Vse ostale TOZD —, če bi se skupščinski sklep o omejitvi naraščanja osebnih dohodkov neposredno upošteval — ne bi imele možnosti jih povečati.

Te možnosti in omejitve poudarjam zato, ker z nobeno odločitvijo ne smemo prekoračiti samoupravnih meril o delitvi dohodka. Vodilni delavci in člani samoupravnih sporazumov so za tovrstne kršitve tudi kazensko odgovorni.

Seveda pa se s takim stanjem ne bi smeli zadovoljiti. Možnosti zagotoviti si večje osebne dohodke so seveda ne v nepremišljenem dviganju plač, temveč v izboljšanju predvidenega poslovnega rezultata: boljša izraba proizvodnih zmogljivosti (strojev, zemljišč, stavb), zmanjšanje uporabe obratnih sredstev (znižanje zalog, hitrejša izterjava kupcev), zmanjšanje izrednih izdatkov (kalo, odpisi terjatev od kupcev), povečanje delovne storilnosti (manj zaposlenih ob enaki proizvodnji ali ob enakem številu zaposlenih — večja proizvodnja); hitrejšo povečevanje proizvodnje in tako naprej.

VEČJE PLAČE BOMO DOSEGLI V 1973. LETU LAHKO LE, ČE BOMO BOLJE GOSPODARILI IN VEČ PROIZVEDLI, PA NIČ DRUGAČE!

To zagotoviti, pa je naloga v prvi vrsti tistih delavcev, ki so odgovorni in v delovnem procesu zadolženi za boljšo tehnologijo, boljšo organizacijo dela in boljše poslovanje, saj so le-ti odgovorni pred kolektivi za to.

Glede na veliko vlogo in vpliv teh delavcev na rezultate poslovanja je treba pri nas spremeniti miselnost, da so strokovni in vodstveni delavci dolžni že po »službeni dolžnosti« narediti vse, da bi se bolje poslovalo, in da niso potrebne dodatne spodbude.

Pri delavcih v proizvodnji si tega vprašanja ne zastavljamo, ampak vpeljujemo nagrajevanje po normah in plačujemo toliko, kolikor je kdo naredil.

Čemu ne bi takega nagrajevanja vpeljali tudi za tiste delavce, ki na uspeh poslovanja vplivajo lahko s svojim delom še bolj? Ali povečanje proizvodnje, znižanje stroškov, povečanje storilnosti zaradi boljše tehnologije, organizacije dela in poslovanja, ni merilo za učinek organizatorja dela? Ali večji dobiček ni skupen kazalnik uspešnosti poslovanja?

Merila za nagrajevanje uspešnega dela so, samo mi smo oportunisti in jih ne vpeljujemo, ali pa jih prepočasi in ne povsod kjer se dajo! Manjka nam tudi ustreznih strokovnjakov, ki bi znali to uvesti in izpeljati.

Sedani način plačevanja ustvarja iz strokovnjakov uradnike, ki dobivajo osebni dohodek skoraj neodvisno od uspeha poslovanja. S takim načinom dela in nagrajevanja strokovnjakov ne bomo prišli naprej. Delovna zavest je potrebna, toda tudi materialna spodbuda je koristna. Prelomiti moramo tudi s pojavi zavisti, če nekdo zasluži več zato, ker je več ustvaril. To se pojavlja ponekod pri manj uspešnih strokovnjakih ali pa tam, kjer nismo ustvarili možnosti za spodbudno nagrajevanje oziroma ga niso izpeljali. V takih primerih prizadevne strokovnjake mine veselje, ko vidijo, da se ne ceni uspešnost dela in da so enako plačani kot tisti, ki se manj prizadevajo. To pa je grobnica strokovne ustvarjalnosti.

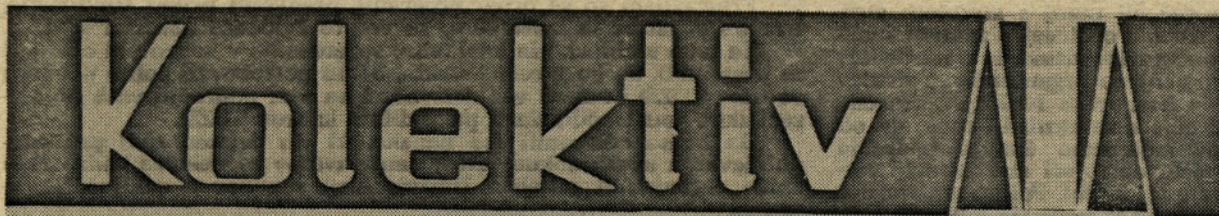
Denarna spodbuda v obliki premij ali nagrad je potrebna in naj spodbudi strokovnjake k temu, da razmišljajo o izboljšavah in novostih in jih uvajajo v poslovanje. Boljši poslovni uspeh enote, ki nastane iz tega, pa pomeni tudi boljše plače za vse v enoti zaposlene. To je bistvo: dober organizator in strokovnjak zagotavlja boljši zaslužek celi enoti.

Naj zaključim! Brez dodatnega izboljšanja sedaj planiranih rezultatov, ne bomo mogli imeti letos znatno boljših plač kot lani. V ta namen je treba v TOZD predvideti potrebne ukrepe in določiti zanje osebno odgovorne delavce. Obenem pa moramo uvesti tudi materialno spodbudo za tiste, ki bodo s svojim strokovnim delom pripomogli k boljšim poslovnim uspehom. O teh vprašanjih je treba razpravljati s kolektivi in jim prikazati, kje so realne možnosti za boljše plače.

V. Križnik
Država se s svojimi posegi umika s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov, ker presojo usklajevanja prevzamejo delavci sami. — Po zakonskem osnutku IS SRS. (Op. uredništva.)

OB 10. OBLETNICI PRVEGA GLASILA KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LANSKE PLAČE

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC 16. FEBRUAR 1963

Ob rojstvu našega lista

Mimoleno je prešlo leto dni, od kar so se zbirali zastopniki bivših kmetijskih gospodarstev na področju občine Žalec in Celje. Takrat so sprejeli zelo pomembno odločitev, sklenili so, da bodo združili svoja gospodarstva in ustanovili kmetijski kombinat.

Po načrtu bosta oba objekta v letalnem letu dograjena, kar bo nedvomno velik uspeh novega načina dela.

Tudi v naši najzgodnejši proizvodni enoti — hmeljarstvu smo v lanskem letu dosegli lepe uspehe. V pomladi preteklega leta

Celju z uveljavljenimi zmogljivostjo 15 tisoč litrov mleka, dalje razširjenosti v Medlogu za proizvodnjo zimskih zelenjave in zabojniških termične naprave, pri čem so dobili ključne v Celju. Se zdijo ti lahki poročili o vaših uspehih, se res pa o problemih, katere bomo

S seje delavskega sveta

Dne 11. 12. 1962 se je postal delavski svet na svob. IV. redni seji. Kot vedno, je bila tudi tokrat seja v sejni sobi KZ »Savinjska dolina« Žalec s pričetkom

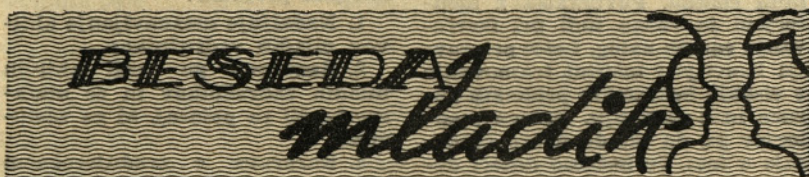
KMALU PO USTANOVITVI KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC SE JE ZAČUTILA POTREBA PO BOLJSEM INFORMIRANJU KOLEKTIVA O PROBLEMIH, RAZVOJU, PROIZVODNJI, USPEHIH, DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV IN DRUŽBENOPOLITICNIH ORGANIZACIJ V PODJETJU. V ZAČETKU LETA 1963 SE JE RODILA IDEJA O IZDAJANJU LASTNEGA PODJETNIŠKEGA GLASILA, KI BI ČLANE KOLEKTIVA OBČASNO OBVEŠČAL O VSEM ZGORAJ NAVEDENEM.

TAKO JE V FEBRUARJU 1963 IZŠLA 1. ŠTEVILKA PODJETNIŠKEGA GLASILA »KOLEKTIV« NA STIRIH STRANEH. ZARADI NEUREJENEGA FINANCIRANJA LISTA, PREZAPOLNENOSTI DELAVCEV, KI SO POLEG OSTALEGA DELA SODELOVALI PRI UREJANJU LISTA, IN PREDSTOJEČE ZDRUŽITVE S KZ »SAVINJSKA DOLINA«, JE IZŠLA SAMO ENA ŠTEVILKA.

PO ZDRUŽITVI KOMBINATA S KZ »SAVINJSKA DOLINA« IN KZ CELJE V LETU 1964 JE PRETEKLO NATO SE VEČ KOT LETO DNI, DOKLER NI JUNIJA 1965 PRIČELO IZHAJATI PODJETNIŠKO GLASILO »HME LJAR«.

OB 10. OBLETNICI IZIDA GLASILA »KOLEKTIV« OBJAVLJAMO TO KOT ZANIMIVOST, KER VEČINA SEDANJIH ČLANOV KOLEKTIVA KOMBINATA HMEZAD VERJETNO NE VE, DA SO ŽE OB SAMI USTANOVITVI PODJETJA BILE POBUDE IN POSKUSI PO ŠIRSEM OBVEŠČANJU ČLANOV KOLEKTIVA, VENDAR STA DO ORGANIZIRANEGA IN REDNEGA IZHAJANJA PODJETNIŠKEGA GLASILA ZARADI RAZLIČNIH VZROKOV PRETEKLI SE DVE LETI.

P. S.

SEMINAR ZA VODSTVENE KADRE AKTIVOV MLADIH ZADRUŽNIKOV

Lepo sončno jutro nas je pozdravilo v Kranju, kjer smo se 31. 3. zbirali predstavniki aktivov mladih zadružnikov. Seminar je bil organiziran v hotelu CREINA v Kranju. Prihajali smo mladi z vseh koncev Slovenije z eno samo mislijo, da bi s tega seminarja odnesli veliko znanja in koristnih izkušenj naših sovrstnikov iz drugih krajev in bi jih potem čimbolj smotrno uporabljali v svojih aktivih.

Seminar se je pričel ob 9. uri. Prvi nam je spregovoril tov. Živko Pregelj predsednik RK ZMS o aktualnih nalogah ZMS in ZMJ. Seznanil nas je o nalogah 8. in 9. kongresa ZMJ in o pripravi na 10. kongres ZMJ in o statutu ZM. Zlasti je poudaril, da je treba mlade ljudi seznaniti o nalogah in dolžnostih ZM in jih spodbuditi, da sodelujejo in izražajo svoja mnenja. Poudaril je tudi, da se mora enoletni program ZMJ prilagoditi posameznim področjem naše države. Pravila za posamezna področja naj bi sprejemala Občinska konferenca. Zato je zelo

važno, da tudi mladi kmečki ljudje sodelujejo pri pripravi tega programa in jasno izražajo svoja stališča. Poskrbeti je treba, da se bodo interesi mladih kmečkih ljudi tudi dovolj upoštevali. Zato pa morajo poskrbeti predstavniki mladih zadružnikov, ki morajo res dobro zastopati interese mladih kmetov in skrbeti za uspešno izvajanje vseh zadanih nalog. Važno vlogo pri tem ima Zadružna zveza Slovenije in Občinske konference mladih zadružnikov.

O aktualnih vprašanjih kmetijske politike nam je govoril ing. Milovan Zidar. Zlasti je poudaril, da se morajo dohodki v kmetijstvu izenačiti z dohodki ostalih zaposlenih. Sedaj je dohodek v kmetijstvu še 50 % pod povprečnim dohodkom ostalih zaposlenih. Če hočemo dohodek izenačiti moramo uvajati v kmetijstvo sodobna sredstva, važno nalogo pri tem pa ima tudi izobraževanje. Pomembno vlogo v našem kmetijstvu ima tudi združevanje, kjer so potrebni nekateri revolucionarni pogledi na nekatera dogajanja v kmetijst-

vu. Za našo republiko je pomemben tudi kmečki turizem, je poudaril ing. Zidar, vendar je tu vse preveč besed in premalo dejanj. Zato bo treba poskrbeti za boljšo urejenost kmetij, za izobraževanje in druge pogoje, če hočemo uspeti tudi na tem področju. Govoril nam je tudi o kreditih in o socialni varnosti kmetov. Tudi na tem področju je treba poskrbeti, da se prizna status drugih delovnih ljudi tudi kmetu.

Ing. Rado Dvoržak nam je podal referat o srednjeročnem razvoju kmetijstva v SRS. Osnovni cilji tega načrta so: večja proizvodnja, racionalna zaposlenost in racionalna raba kmetijskega prostora in drugih kmetijskih površin. Nosilec tega načrta smo vsi od federacije pa do posameznega proizvajalca. Zato je treba ustvariti take pogoje, ki bodo pomagali pospešeno uresničevati ta načrt in določiti našemu kmetijstvu tisto mesto, ki mu pripada in je potrebno za nadaljnji uspešen razvoj naših vasi.

Tov. Andrej Petelin nas je seznanil o zadružništvu nekoč in danes. Poudaril je, da je bilo zadružništvo razvito že v stari Avstriji v obliki raznih zadrug. Njegovo delo pa je prenehalo med vojno. Reorganizacija zadružništva pri nas je bila v letih 1952—1959, takrat so bile zadrug res zelo aktivne, saj jih je bilo kar 655. Takrat smo imeli v Sloveniji tudi 287 aktivov mladih zadružnikov. Tudi v kmetijstvu je bil velik napredek. Tov. Petelin nam je govoril tudi o pomenu zadrug v današnjem času in o združevanju v tako imenovane pridelovalne

Veliko je včasih govorjenja o tem, kolikšne so kje plače, katera enota ima višje, katera manjše, kdo ima boljše plače, kdo, slabšo na enakem delovnem mestu. Glede na enoten način določanja obračunskih postavk v cellem podjetju — enako prizadeven in enako kvalificiran delavec istega poklica na enakem delovnem mestu ima približno enako obračunsko postavko. Manjše razlike lahko nastopijo glede na njegove izkušnje, prizadevnost itd. Dejanski zaslugek seveda zavisi od količine opravljenega dela (norme, podaljšan delovni čas, dodatno delo) in je lahko različen. Govorice o različnih obračunskih postavkah niso umestne.

Razlika lahko nastopi še, da v enotah, ki bolje poslujejo, delijo osebni dohodek iz dobička, druge pa ne. Ob podatkih o povprečni plači moramo upoštevati tudi to. Upoštevati pa moramo tudi sestav kolektivov, ki je različen. Tam, kjer imajo sorazmerno več kvalificiranih delavcev, ali več strokovnjakov, bo tudi povprečna plača višja.

Mesečni osebni dohodek (neto) na zaposlenega (brez obiravcev) z delitvijo iz dobička vred je znašal lani po posameznih TOZD:

KZ	1.711	5,2 %
KR	1.588	— %
SM	1.740	10 %
VR	1.763	7,4 %
KO	2.146	— %
KŠ	1.534	6,9 %
ME	1.780	— %
ML	1.860	5,8 %
HM	1.893	8,3 %
VI	1.694	— %
MK	1.993	7,7 %
SP	1.940	1,9 %
GS	1.532	— %
ZH	2.032	5,4 %
HS	2.340	3,6 %
SS-komerc.	2.316	11,2 %
SS-ostali	2.584	5,3 %
Kombinat	1.823	

(Odstotki pomenijo delež osebnih dohodkov iz dobička na izplačane OD med letom — z obiravci vred!)

V. K.

zadrug, ki so pokazale velike uspehe v Franciji in drugih deželah.

V nedeljo 1. 4. pa nam je podal poročilo o organiziranju Aktivov mladih zadružnikov ing. Slavko Glinšek. Zlasti je poudaril, da je potrebna trdnjša povezava kmetov in tudi kmečke mladine. Oblike združevanja naj bi bile v aktivih mladih zadružnikov. Ti naj bi skrbeli za pridobivanje znanja in strokovnosti, osvajanje tujih izkušenj in dobro organiziranost v svojih organizacijah. Aktivni naj se ustanovljajo v zadrugah ali v njenih enotah. Zelo važno vlogo pri tem imajo mentorji ali pospeševalci. Ti morajo mlade tudi vzpodbujati, da se bodo vključevali v samoupravljanje v zadrugah in da bodo seznanjeni z vsemi dogajanja v zadrugah. Le tako bodo lahko zastopali interese mladih in se borili za boljši položaj kmeta v naši družbi. Poklic (Nadaljevanje na 4. strani)

Organizacija kadrovske službe in nekaj statističnih podatkov o kadrih

Kadrovska služba podjetja je trenutno organizirana v posebnem oddelku sekretariata skupnih služb več ali manj s statutom strokovne službe. V preteklem letu smo izdelali obširnejšo zamisel funkcionalne organiziranosti, ki nam predstavlja usmeritev za delitev dela v oddelku in TOZD. Glede na omenjeno organizacijsko delitev lahko rečemo, da je le del poslov iz kadrovske funkcije združeno v našem oddelku in da smo si področje dela razdelili tako, da ob razpoložljivih delavcih oddelka pač zajamemo čimveč področja kadrovske funkcije in prilagodimo delo obstoječi sistemizaciji trenutno zaposlenih strokovnih delavcev v tej službi. Poleg kadrovskega oddelka v skupnih službah še zaposluje naše podjetje v TOZD referente za kadrovske in splošne zadeve in referente za kadre v tistih enotah, kjer na kadrovskem področju v enoti ni dela za polno delovno mesto.

Tako imamo trenutno naslednje število delavcev, ki se v podjetju pretežno ukvarjajo s področji dela iz kadrovske funkcije.

DM	Število delavcev
Vodja kadrovskega oddelka	1
Sam. ref. za kadr. soc. posle	1
Organizator izobraževanja	1
Referent za splošne in kadrovske posle	17
Sekretar II.	2
Skupaj za podjetje	23

Seveda se indirektno z delom kadrovske funkcije ukvarjajo še tajnice in nekateri evidentičarji.

V letu 1972 je kadrovska služba pripravila nov sistem evidenc z željo, da bi lahko sledila postavljeni kadrovski politiki v podjetju bolje kot doslej. Zastavljeno delo, ki ni v celoti končano, je bilo izredno obsežno in je dodatno obremenilo vse delavce kadrovskih služb, saj je bilo potrebno menjati vse osnove obstoječih evidenc. Potrebne so bile sistemske osnove, katerim pa so se delavci iz drugih področij dela odtegovali ali pa niso našega dela smatrali za dovolj pomembnega.

V TOZD, kjer je bilo to slučaj, imamo še neskladnosti v novi evidenci, kar pa bomo uskladili v naslednjih treh mesecih. Kot osnova kadrovskih evidenc in osnova kadrovske politike je bila postavljena sistemizacija delovnih mest v TOZD, ki jo po določilih statuta sprejema za podjetje poslovni odbor na predlog sveta TOZD, ki bazira na delitvi dela ter postavljenih nalogah letnih in dolgoročnih programov proizvodnje, poslovanja in investicijske izgradnje TOZD.

Osnova sistemizacije je opis delovnega mesta, ki ga opravijo strokovnjaki TOZD in samoupravni sklep sveta TOZD o številu izvajalcev na tem delovnem mestu. Vsa sistemizacija oziroma opisi delovnih mest so prirejeni tako, da jo je možno obdelovati na računalniku, kot je razvidno iz tabele »Delni opis delovnega mesta«.

Nasproti sistemizaciji je postavljena odločba o razporeditvi, ki vsebuje podatke delavca na določenem delovnem mestu in ki je v celotni vrsti pomembnih podatkov identična s podatki na delovnih mestih, kar bo omogočilo analiziranje stanja nasproti postavljenemu planu, ki ga tu pravzaprav predstavlja sistemizacija. Tudi za osnovo analiziranja stanja oziroma odnikov od sistemizacije so že postavljeni in določeni primerjalni programi, ki nam jih bo obdeloval računalnik.

Primerjalno tabelo imenujemo zasedba delovnega mesta, ki jo bomo lahko izdelali za sleherno TOZD in podjetje kot celoto. Pri podrobnem analiziranju te tabele bomo lahko realno programirali vrsto kadrovskih postopkov. Sicer pa nam bo ta tabela služila tudi za statistično poročanje in zasledovanje odnikov od družbenega sporazuma pri obračunavanju obračunskih osnov.

Za boljše medsebojno spoznavanje prirejamo obiske in ogleda. To pot so nas obiskali predstavniki občine Sevnica, ki so si med ostalim ogledali tudi farmo Zalog

Poseben program je pripravljen za tabeliranje nezasedenih delovnih mest v TOZD, ki je nekak organizacijski pripomoček za kontinuirano zasledovanje stanja nezasedenih delovnih mest nasproti sistemizaciji in osnova, da se bodo odgovorni delavci v TOZD lahko redno poglobljali v problematiko svojih kadrov, potreb izpopolnjevanja manjkajočih nezasedenih delovnih mest pravočasno, kar do sedaj nikakor ni bil slučaj.

Pripravljeni so še drugi programi, predvsem prikaz fluktuacije, izračun struktur in izdelani so za vso to evidenco ustrezni šifrant.

Za tako vsebinsko in kvalitetno spremembo v kadrovski evidenci in postopkih, da bo v celoti stekla, bomo potrebovali polno podporo vodstev TOZD in dosti več delavnosti na tem področju vseh organizacijskih, vodstvenih, zlasti pa vodilnih kadrov TOZD.

Da bomo odstranili vse napake, ki jih delamo tudi pri izpopolnjevanju novih dokumentov, nameravamo za delavce kadrovskih služb organizirati poseben funkcionalen seminar z zaključnim izpitom.

TABELA ŠTEVILA DELAVCEV I.

TOZD	Stanje 1. 1. 71	Stanje 1. 1. 72	Stanje 1. 1. 73	Povečanje — zmanjšanje absol. št. %	
Obrat Kmet.	446	443	452	+ 9	102
Kmet. Šmarje	161	153	135	- 18	88
Radlje	40	48	50	+ 2	104
Sadjarstvo	28	28	30	+ 2	107
Vrtnarstvo	70	80	90	+ 1	101
Gozdarstvo	10	10	10	0	100
Kooperacija	83	120	139	+ 19	116
Obrat Mesnine	384	446	461	+ 15	103
Mleko	85	93	113	+ 20	122
Hmezad	63	61	51	- 10	84
Vital	93	119	155	+ 36	130
Mešalnica	26	26	26	0	100
Zdr. hladilnice	6	6	7	+ 1	117
Str. postaja	90	118	99	+ 19	84
Gostinstvo	90	83	101	+ 8	122
Skupne službe	228	145	156	+ 11	107
Hišni sklad	4	5	5	0	100
SKUPAJ	1.907	1.983	2.081	+ 98	105

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

kmeta je zelo potreben, zato moramo poskrbeti, da se bo počutil enakovrednega z ostalimi delovnimi ljudmi. Povezanost z mentorjem je važna tudi pri izvrševanju raznih nalog. Letos pripravljamo Kmetijski inštitut tekmovanje v visokih hektarskih pridelkih kornu in o siliranju. Naloga mentorjev je, da mlade dobro seznanijo o tem, če hočemo doseči dobre rezultate.

V nedeljo nam je spregovoril o oblikah povezovanja Aktivov mladih zadružnikov ing. Slavko Vošnjak, mentor MZ v Zalcu. Poudaril je, da je za nadaljnje delo aktivov zelo važno medsebojno povezovanje na vseh področjih. Aktiv mora biti povezan v določeno celoto, pri tem pa mora posebno paziti na dobre odnose med starejšimi in mlajšimi člani. Prebral je tudi statut žalskih mladih zadružnikov, ki je bil posebno zanimiv za tiste udeležence seminarja, ki bodo šele ustanavljali aktivne. Statut obsega povezovanje kmečke mladine, vzbuditi pri njej zanimanje za izobraževanje in za delo, za šport in razvedrilo. Poudaril je tudi, da naj bi vključevali v aktivne kmete do 30 let starosti.

Tudi tov. Vošnjak je poudaril, da bo treba v bodoče skrbeti za intenzivno izobraževanje mladih kmetov in jim omogočiti šolanje tudi na srednjih kmetijskih šolah. Tudi kuharski, traktorski in drugi tečaji in razne ekskurzije so dobre oblike izobraževanja, ki so že pokazale lepe uspehe na žalskem območju.

Seminar je zaključil tov. Lojze Ratajc, član predsedstva RK ZMS ki je poudaril, da imajo seminarji namen reševati vprašanja našega kmetijstva. Tudi on je poudaril, kako važno je izobraževanje

kmečke mladine. Povedal je, da si pri Zadržni zvezi prizadevajo, da bi kmetijski pouk uvedli v vse osnovne šole. Sprejeli smo tudi akcijski program:

1. Nadaljnje ustanavljanje aktivov mladih zadružnikov.

2. Razprava po vseh aktivih mladih zadružnikov in se moramo boriti za položaj, ki ga zaslužno.

3. Razprava o srednjoročnem programu kmetijstva.

4. Vključevanje mladih zadružnikov v traktorska tekmovanja in v akcijo za večji hektarski pridelek.

5. Razprava o samcupravnem položaju kmeta in vloga mladih zadružnikov pri tem.

6. Organizirati bo treba seminar za mentorje.

7. Republiški seminar za vodje aktivov bo spet oktobra ali novembra.

8. Vzpodbujanje mladih za nadaljnje kmetijsko šolanje.

9. Čimveč moramo pisati o našem delu v sredstva obveščanja.

Na koncu pa nas je tov. Lojze Ratajc, ki je vseskozi dobro vodil seminar, povabil na ogled spomladanskega kranjskega sejma. Tako se je končal naš seminar. Mislim, da smo mladi s tem seminarjem veliko pridobili in da nam bo uspelo vsaj nekaj uvesti v svojih aktivih.

V imenu vseh udeležencev seminarja iz žalskega področja se lepo zahvaljujem Kmetijskemu kombinatu HMEZAD Zalec, ki nam je finančno omogočil udeležbo na seminarju. Ing. Slavku Vošnjaku, našemu mentorju, pa želim, da bi nas še dolgo vodil in nam tako uspešno kot dosedaj pomagal pri našem delu.

Lep pozdrav!

Zlatka Cencen
Vransko

(Nadaljevanje s 4. strani)

Skupaj se je število delavcev s 1. 1. 1973 povečalo za 98 ali 105 %, od tega pa beležimo najobčutnejši porast v TOZD Vital. Odhodov smo v preteklem letu zabeležili skupaj v podjetju 317, od tega so največ izstopov imele naslednje TOZD:

Obrat Kmetijstvo	52
Obrat Mesnine	97
Vital	44
Kmetijstvo Šmarje	30
Skupne službe	24
Največ pa je v teh enotah bilo tudi sprejemov:	
Obrat Kmetijstvo	61
Obrat Mesnine	112
Vital	80
Kmetijstvo Šmarje	12
Skupne službe	35

Na obratu kmetijstvo postajajo odhodi delavcev vse češči in jih obrat z veliko težavo nadomesti z novimi. Predvsem odhajajo kmetijski delavci v sosednjo industrijo zaradi občutno boljših pogojev dela. Tudi osebni dohodek najnižjih kategorij kmetijskih delavcev ni več privlačen, saj za vzroke pretežno navajajo osebne dohodke. Zelo težaven položaj imajo predvsem živinorejci, ki imajo poleg težkih pogojev še deljeno delo.

V obratu Mesnine so zamenjali 25 % ljudi, kar pomeni signal za ugotavljanje vzrokov odhodov. Največ naših delavcev se je zopet prestavilo v trgovine, ki organizirajo prodajo mesa. Mnogo pa jih odhaja tudi v inozemstvo. Tudi za obrat Mesnine velja, da so kvalificirani delavci manj plačani kot v drugih podjetjih za to stroko.

V TOZD Vital je situacija znana, vendar je največji vzrok fluktuacije bila v preteklem letu neorganiziranost, neplačevanje po učinkih, slabo vodenje in nered nasploh. Tudi osebni dohodek in odločanje v obračunskih osnovah se je v tej enoti nesistemske reševalo.

TOZD Kmetijstvo Šmarje je ponovno zmanjšala število stalno zaposlenih delavcev, ker sodi, da je glede na preusmeritev v kooperacijo zelo primerno in torej ni nadomeščala števila izvajalcev na izpraznjenih delovnih mestih. Sicer pa ima enota precej težav s strokovnim kadrom, zlasti bi potrebovali profil kmetijski tehnik za posamezne poslovne enote, pa jih žal ne dobimo. Tudi stanovanj enota nima, da bi eventualno lahko namestila koga iz širše okolice.

V TOZD Skupne službe je nenormalna funkcija predvsem na komercialnem področju, zaradi izpopolnjevanja delovnih mest pri ustanavljanju novih poslov, posebej pa zaradi kadra v PE Transport. Za to enoto je značilno, da ima zelo mlad in neustaljen kader. Sistem nagrajevanja po učinku pa kaže, da bo kolektiv le stabiliziral.

Gibanje strukture kadrov po šolski izobrazbi:

Stopnja šole	1. 1. 1971	1. 1. 1972	1. 1. 1973
Visoka šola	57	55	60
Višja šola	43	50	59
Srednja šola	218	222	328
Poklicna šola	413	437	436
Dopisna osnovna šola	378	411	411
7. razred osnovne šole	162	151	152
4.—6. razred osnovne šole	584	601	584
Od 0 do 3. raz. osn. šole	51	56	51
SKUPAJ	1.907	1.983	2.081

Iz prikaza je zlasti razvidno, da se je kadrovska struktura vidno izboljšala, pri čemer pa ne moremo upoštevati, da se je tudi število stalno zaposlenih v celoti dvignilo. Izboljšanje strukture kadrov po šolski izobrazbi je zlasti pripisati večji pozornosti pri kadrovanju novih delavcev, saj ta bistveno vpliva na šolsko izobrazbo.

V naslednjem prikazu podajamo še kvalifikacijsko strukturo:

Stopnja šole	1. 1. 1972	%	1. 1. 1973	%	Indeks
Visoka šola	55	2,8	60	2,8	108
Višja šola	50	2,5	59	2,8	118
Srednja šola + KV	317	16,0	328	15,8	103
Poklicna šola	494	24,9	436	21,0	88
Priučena s teč.	304	15,3	488	23,4	160
Priučena na DM	311	15,7	473	22,7	152
Nekval. delavec	452	22,8	237	11,4	52
SKUPAJ	1.983	100	2.081	100	105

Porast in izboljšanje kvalifikacijske strukture ni le odraz boljšega kadrovanja, temveč tudi in zlasti uspeh štipendiranja izrednega študija in funkcionalnega izobraževanja. Premik iz nekvalificiranih na polkvalifikacijo pa je povzročil predpis iz samoupravnega sporazuma, ki predvideva PK po enoletnem delu na istem delovnem mestu, če je to delovno mesto glede na zahtevo po strokovnosti razporejeno vsaj v PK ali na višjo zahtevo.

Andi Goršek

*Ob 1. maju - prazniku
dela - želijo vsem
članom naše
delovne skupnosti,
sodelavcem
in kooperantom
veliko uspehov*

**Družbenopolitične organizacije,
samoupravni organi in uredni-
štvo Hmeljarja**

Pred dnevi je bilo žrebanje hranilnih vlog nad 8.000 vlagateljev, ki hranijo denar pri naši hranilno-kreditni službi. Komisija je zmetala vse kupone v boben in ga zavrtela. Pred žrebanjem so izvedli program pevci iz Tabora in folklorna skupina osnovne šole Vransko. Izžrebali so za 3 milijone praktičnih nagrad

IZOBRAŽEVANJE DELAVCEV V PODJETJU

Razvoj tehnike, tehnologije, izboljšanje organizacije dela ter družbenoekonomski odnosi zahtevajo, da se mora vsak delavec stalno strokovno in družbenoekonomsko izpopolnjevati. Poleg tega je želja vsake delovne organizacije, da ima čimboljši kadrovski sestav za dobro opravljanje dela.

Zato v podjetju že več let načrtno organiziramo izobraževanje delavcev.

Izobraževanje obsega naslednja področja:

1. dopolnilno (funkcionalno) izobraževanje delavcev za manjkajoča znanja na osnovi zahtev delovnega mesta po sistemizaciji;
2. usposabljanje delavcev za določena delovna mesta po sistemizaciji (interna kvalifikacija — hmeljnar, sadjar, mesar, mešalec krmil itd.), prekvalifikacije itd;
3. družbenoekonomsko in družbenopolitično izobraževanje za opravljanje samoupravnih nalog;
4. izredno šolanje delavcev za pridobitev višje stopnje šolske izobrazbe;
5. štipendiranje učencev, dijakov in študentov;
6. uvajanje pripravnikov;
7. usposabljanje učencev v gošpodarstvu za določene poklice;
8. izobraževanje kmetov — kooperantov.

V sezoni 1972/73 je bilo izobraževanje organizirano na osnovi potreb TOZD. Program izobraževanja za podjetje je potrdila komisija za kadre podjetja. Sredstva za izobraževanje v višini 1,5 odstotka od bruto osebnega dohodka je odobril delavski svet podjetja. Sredstva za izobraževanje delimo v višini 0,90 % za skupni izobraževalni program, 0,50 % za izobraževalne programe posameznih TOZD in 0,10 % za prispevek po družbenih sporazumih za občinske skupščine.

Skupni izobraževalni program obsega naslednje oblike izobraževanja:

- dopolnilno (funkcionalno) iz-

obraževanje vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev podjetja

- izredni študij delavcev
- uvajanje pripravnikov
- štipendiranje

TOZD financirajo iz sredstev za izobraževanje 0,50 % naslednje oblike izobraževanja:

1. izobraževanje delavcev na izvršilnih delovnih mestih — tečaji za interno kvalifikacijo; dopolnilno izobraževanje delavcev, ki se ne obračunajo iz sredstev iz skupnega izobraževalnega programa;
2. tečaji za varnost pri delu;
3. tečaji za prvo pomoč, higienski minimum;
4. tečaji za samoupravljanje in družbenopolitično izobraževanje;
5. učni pripomočki pri internem izobraževanju;
6. potni stroški in dnevnice za dopolnilno (funkcionalno) izobraževanje vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev.

Izobraževanje delavcev organiziramo v podjetju ali v šolah in izobraževalnih institucijah.

V podjetju organiziramo predvsem tečaje za pridobitev »interne kvalifikacije« za delovna mesta, kjer lahko vključimo večje število priučenih delavcev (hmeljnarji, traktoristi, mešalci krmil, mesarji, sadjarji itd.). Poleg tega organiziramo seminarje in predavanja za izvršilne in strokovne delavce podjetja v primerih, ko je potreba po določenih dodatnih znanjih za večje skupine delavcev (seminarji o elektronski obdelavi podatkov, seminarji o organizaciji in ekonomiki, seminarji o varstvu pri delu, družbenopolitični seminarji, izobraževanje kooperantov itd.).

Na seminarjih predavajo strokovni delavci iz podjetja, raznih drugih podjetij, ustanov ali izobraževalnih zavodov.

Stroški seminarjev, ki jih organiziramo v podjetju, so manjši, ker plačamo samo stroške za predavatelje in pismeno gradivo, medtem ko ostalo organizacijo, evidenco udeležbe in rezultate seminarja opravi naša služba. Poleg tega pri tako organiziranih tečajih delavci le delno izostanejo od dela, ker so tečaji in seminarji v drugi polovici delovnega časa ali popoldne. Uspehi takih seminarjev in tečajev so večinoma zelo dobri, ker delavci pridobijo dodatno znanje za uspešno delo na delovnem mestu.

Izobraževanje delavcev izven podjetja organiziramo v prime-

12 delavcev, tečaj in izpit za IKV mesar 30 delavcev, izpit »F« kategorije za traktoriste 10 delavcev, tečaj in izpit za kombajniste 8 delavcev, tečaj in izpit za viličarja 3 delavci, tečaj in izpit za kurjača 2 delavca, tečaj in izpit za skladiščnika 1 delavec, tečaj za vratarje — čuvaje 3 delavci, tečaj in izpit za buldožeriste 3 delavci, tečaj in izpit za ribogojca 1 delavec, tečaj za motožagerista 6 delavcev, tečaj prve pomoči 28 delavcev, tečaj iz higienskega minimuma 112 delavcev, seminar iz varstva pri delu 113, skupno 329 delavcev.

Poleg delavcev v neposredni proizvodnji so delavci na drugih izvršilnih delovnih mestih obiskovali seminarje, na katerih so si pridobili dodatna znanja za delovna mesta, na primer o elek-

Skozi razne oblike izobraževanja je šlo 795 delavcev, od nekvalificiranih do direktorja in to večinoma med delovnim časom v mrtvi zimski sezoni.

rih, ko posameznih izobraževalnih akcij ne moremo pripraviti v podjetju zaradi manjšega števila udeležencev. Delavce prijavljamo na seminarje po naprej sprejetem letnem načrtu, kot na primer za usposabljanje za določena delovna mesta (buldožerist, viličar) ali za dopolnilno znanje na delovnih mestih (tečaji tujih jezikov, zunanjetrgovinski tečaji, tečaji za vodilne in vodstvene delavce itd.). Tečaje in seminarje pripravljajo ustanove in šole, ki imajo specifične programe in predavatelje ter izdajajo ob koncu uspešno opravljenih tečajev ustrežna potrdila.

Stroški takih tečajev in seminarjev so visoki in zato moramo za te vrste seminarjev izbirati take delavce v podjetju, ki pridobljeno znanje uporabljajo pri svojem delu in skušajo zboljševati novo tehnologijo in organizacijo dela v podjetju.

V sezoni 1972/73 se je v raznih izobraževalnih akcijah izobraževalo 813 delavcev podjetja.

Izvršilni delavci so bili vključeni v izobraževanje za pridobitev interne kvalifikacije ali za dopolnitev znanja za opravljanje dela.

V tej sezoni je opravilo tečaj za IKV hmeljnarja I., II. stopnje in izpit v Kmetijstvu Radlje 10 delavcev, tečaj za IKV hmeljnarje I. stopnje v Kmetijstvu Šempeter 16 delavcev, tečaj in izpit za IKV sadjarje v Sadjarstvu Mirosan in v Kmetijstvu Šmarje

tronski obdelavi podatkov za delavce, ki izpolnjujejo dokumentacijo za elektronsko obdelavo podatkov (skladiščniki, materialni knjigovodje, referenti za splošne kadrovske posle, saldakontisti, fakturisti 97 delavcev, seminar o novostih iz zdravstvenega zavarovanja 23 delavcev, tečaj za tajnice 1 delavec, seminar o aranžiranju 1 delavec, ostala predavanja in seminarji 21 delavcev, skupno 143 izvršilnih delavcev.

Vodilni, vodstveni in strokovni delavci so letos obiskovali seminarje in tečaje, ki jih je organizirala Gospodarska zbornica SRŠ, Biotehniška fakulteta, Kmetijski inštitut Slovenije. Inštitut za hmeljnarstvo, Center za funkcionalno izobraževanje pri VŠOD, Delavske univerze itd. Glavne teme na seminarjih so bile proizvodna politika podjetja, načrtovanje delovnih ciljev v organizaciji, samoupravljanje, priprava proizvodnje, elektronska obdelava podatkov, novi tehnološki postopki v proizvodnji, zunanjetrgovinsko poslovanje, tečaji tujih jezikov itd. Tečaje, seminarje ter posvetovanja se je skupno udeležilo 222 vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev.

V podjetju smo organizirali politično šolo I. stopnje, ki jo je uspešno končalo 26 delavcev, dva seminarja za samoupravljalce, katerih se je udeležilo 52 delavcev in seminar za vodstva sindikalnih organizacij, ki se ga je (Nadaljevanje na 16. strani)

Velike izobraževalno tekmovalne prireditve »Kaj veš o kmetijstvu« v Žalcu so se udeležili tudi mladi zamejski Korošci iz Podravelj.

STROKOVNI POGOVORI

Ugodne vremenske razmere in dobra organizacija dela sta omogočila postavitev hmeljskih žičnic

Člani vseh štirih delovnih enot v kmetijski proizvodnji pri Kmetijskem kombinatu Hmezd so se v polni meri zavedali svojih nalog pri razširitvi hmeljarske proizvodnje. Tako smo od lanske jeseni pa do danes 20. aprila na novo postavili 70 ha betonskih in lesenih žičnic na območju Savinjske doline in Celja.

Ugodne vremenske razmere so nam omogočile ob dobri organizaciji dela, da smo zastavljene cilje realizirali oziroma celo presegli.

V izredno zadovoljstvo si štejemo tudi to, da smo celotno obnovo že posadili s hmeljskimi sadeži novih sort »Atlas«, »Aurora« in s še nekaterimi drugimi. Tudi »Savinjski golding« naša tradicionalna sorta je našel svoje mesto pri letošnji obnovi.

S smotrno investicijsko politiko in dobrim gospodarjenjem že vrsto let nazaj je kolektivu kmetijske proizvodnje uspelo prigrisovati lastna sredstva. Zaključni račun leta 1972 je obratu Kmetijstvo izkazal lep delež na skladu lastnih sredstev, s katerimi skoraj v celoti pokrivamo letošnji program investicijskih naložb, ki pa ni tako nepomemben, saj znašajo investicije za razširitev hmeljarstva blizu 800 starih milijonov. V perspektivi bodo investicije v hmeljarski proizvodnji namenjene v izpopolnjevanje mehanizacije ter nabavo ostale opreme, ki je potrebna v sodobni tehnologiji predelave hmelja oziroma celotnega procesa proizvodnje. Poleg ostalega je poudarek na rekonstrukcijah obstoječih dotrajanih hmeljišč v cilju doseganja večjih hektarskih donosov v lastni proizvodnji hmelja.

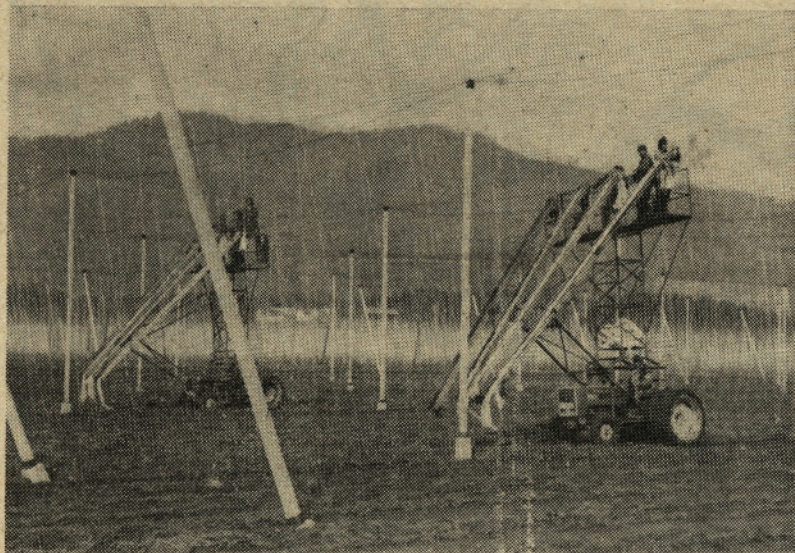
inž. A. JUREŠ

Predlagam nov način siljenja witloofa

V pretekli sezoni za witloof sem preizkusil dva načina za siljenje. Polmokri in mokri. Preizkus je bil opravljen v ribogojnici Kombinata »Hmezd«. Na sliki se vidi rezultat mokrega siljenja. Mokri način siljenja je bolj uspeh kakor pa polmokri. Ta način ne potrebuje toplotne instalacije in kurjenja. Tudi postopek vlaganja in dovajanja bi se dal izboljšati.

Boris Skalin

Se ne preveč muhast april je omogočil, da so naši marljivi delavci do 1. maja končali najzahtevnejša dela.

Cepljenje proti rdečici

Tako kot vsako leto bomo tudi v letošnjem letu pričeli z zaščitnim cepljenjem svinj proti rdečici. Veterinarska služba bo opravila cepljenje v maju in avgustu. Dvakratno cepljenje je potrebno, ker je žival s prvim zaščitnim cepljenjem obvarovana pred boleznijo le do sredine meseca avgusta. Po tem času pa samo enkrat cepljena žival lahko oboli. Z dodatnim cepljenjem pa se odpornost podaljša tja do oktobra, to je v čas, ko obolenost za rdečico znatno opada.

Rdečica je poleg svinjske kuge ena najnevarnejših in tudi najbolj razširjenih boleznih prašičev v naših krajih. Rdečico povzročajo mikroskopsko drobni bacili, katerih je v naravi povsod, posebno v zeleni krmu. Če žival skupno s hrano porabi bacile in v kolikor nastanejo pri prašičih za to ugodni momenti, kot so razne prebavne motnje, se le-ti v organizmu svinje hitro razmnožijo in pokažejo se prvi znaki bolezni. Svinje odbijajo hrano, zarivajo se v stalo, teže dihaajo. Po telesu se pojavijo temno modri ispuščaji, razne velikosti, predvsem pa je važen znak izredno nagel porast

temperature. Od normalne 38°C se dvigne temperatura od 41–42°C. Bolezen pogosto spremlja tudi zapeka. V kolikor se pojavijo ti znaki, je potrebno takoj poklicati veterinarja, da bo žival ustrezno in pravočasno zdravljena. Vsakršno odlašanje in čakanje na spontano ozdravljanje ima lahko za žival katastrofalne posledice. Največkrat taka žival pogine, v kolikor pa bolezen le preboli, ostanejo težke posledice na srčnih zaklopkah oziroma težko obolenje sklepov. Take živali močno šepajo, vsled obolenja srca se pri hoji hitro utrudijo, slabo prirajajo in vsled obolenja srca obstaja stalna nevarnost nenadnega pogina. Če moramo obolelo žival priklati, je meso najboljše poslati v klavnico. Meso prisilno priklanih prašičev je lahko ves čas vir nove okužbe za druge prašiče, je pa lahko, v kolikor se z njim ne postopa dovolj strokovno, nevarno tudi za ljudi.

Da bi se izognili vsem tem nevšečnostim in nepotrebnim stroškom, se raje držimo starega rekla, da je bolje preprečevati kot pa zdraviti.

Franc Ocvirk, dipl. vet.

Pitanje bikov s kurjim gnojem

V severovzhodni Sloveniji je pitanje bikov s kurjeki iz brojlarske proizvodnje zajelo že tak obseg, da porabijo v glavnem ves gnoj iz brojlarske proizvodnje za krmo ne pa za gnojilo za zemljo. Posamezni rejci ta način pitanja pozdravljajo in trdijo, da je boljše kot pitanje z bilo katerim drugim krmilom. Izplen tako spitanih bikov je zelo velik in se vrtilčasih tudi okrog 60%. Na kvaliteto mesa nima klavna industrija večjih pripomb.

Tehnologija pitanja je tako prirejena, da pitanci v boksih niso privezani, potrebna mešanica kurjega gnoja in šrota ter vode jim pa mora biti vedno na razpolago.

Dokazano je, da vsebuje kurji gnoj tudi do 20% beljakovin, te pa prebavni trak prežvekovalca dobro izkoristi. Krmo, oziroma posebno mešanico, različni rejci različno pripravljajo. Neke ustaljene tehnologije še ni, najčesče pa mešajo 80% kurjega gnoja in (Nadaljevanje na 8. strani)

Kmetje celjske regije so spoznali, da je staro sadno drevje le leglo škodljivcev in bolezni, ki rodi le piškave plodove. Zato takšno drevje neusmiljeno trebijo in povečujejo prirast travnin, za rod sposobno drevje pa temeljito obrežejo in škrope proti zajedalcem in boleznim.

za maj

Od 5. 5. do 12. 5. Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201

Od 12. 5. do 19. 5. Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407

Od 19. 5. do 26. 5. Sribar Edvard, dipl. vet., Sempeter, tel. 71-080

Od 26. 5. do 2. 6. Florjanc Julij, dipl. vet., Braslovče, tel. 72-048

Od 2. 6. do 9. 6. Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201

1. maja ne osemenjujemo.

2. maja osemenjuje dežurni veterinar.

Dežurna služba prične ob delavnikih ob 15. uri in traja do 7. ure zjutraj.

Ob sobotah prične dežurstvo ob 12. uri in se konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ZALEC

STANJE IN PROGRAM RAZVOJA KMETIJSTVA NA ŠMARSKEM V OBDOBJU 1971-1975

Območje občine Šmarje je pretežno kmetijsko, saj se še vedno nad 50 % občanov preživlja izključno od kmetijstva, na območju ožjega kozjanskega pa celo 70 %. Skupno je 5200 kmetij. Samo s kmetijstvom se ukvarja 3200 kmetij poleg teh pa ca. 2000 kmetijam kmetijstvo ni edini vir dohodkov. Povprečna kmetija je 3,60 ha kmetijske površine, na njej pa povprečno živijo trije ljudje. Tržna proizvodnja tega področja je sorazmerno mala, izkoriščanje kmetij je ekstenzivno, mehaniziranost je mala in enostranska. Vse to nam kaže na minimalno izkoriščenost velikega kmetijskega proizvodnega potenciala.

Razvojni program, ki si ga je zadalo Kmetijstvo Šmarje, predvideva bistveno povečanje proizvodnje tržnih viškov. Pri tem je bistvena ureditev za tržno proizvodnjo sposobnih kmetij. S finančno in strokovno pomočjo naj bi vsako leto pristopilo k ureditvi ca. 100 kmetij s popolno ali delno preusmeritvijo proizvodnje. Ističasno pa bi 50-100 kmetij letno z nudenjem strokovne službe in obratnih sredstev ob lastnih investicijskih sredstvih, tudi bistveno povečalo proizvodnjo. Smatramo, da bodo tudi ostale kmetije v tem času izboljšale pogoje za proizvodnjo (gnojenje, spravilo sena Dolgoročno gledano, naj bi bilo

na tem področju 1500 kmetij z večjo tržno proizvodnjo. Glavna panoga živinoreja, dodatno pa še vinogradništvo, jagodičevje in sadjarstvo.

Stanje in program po posameznih panogah:

1. GOVEDOREJA

Na področju je ca. 15.000 kom. govedi, od tega ca. 10.000 krav. Program ne predvideva bistvenega povečanja števila krav, ampak nove napore za povečanje števila kvalitetnih krav SL pasme. Bistveno pa predvidevamo povečanje števila pitancev.

a) Mleko

Tržna proizvodnja mleka je nizka, saj je znašala samo 340 l na kravo v letu 1971 ali 3.450.000 litrov in 470 l na kravo ali 4.700.000 litrov v letu 1972. Do leta 1975 pa bi se ta proizvodnja dvignila na 7.500.000 l. To bi dosegli s povečanjem proizvodnje po kravi, predvsem pa z ureditvijo večjih kmetij za proizvodnjo mleka.

b) Pitanci

Proizvodnja pitancev je izredno majhna, saj v povprečju tri kmetije prodajo enega pitanca to je 1700 pitancev ali 675.000 kg v letu (Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

20 % šrotane koruze. Najboljši gnoj je gnoj iz brojlerske proizvodnje, seveda pomešan z nastiljem, bodisi z žagovino, oblanjem ali sončničnimi luskinami. Od vseh nastiljev je po izjavah nekaterih rejcev najboljše žaganje. Ob priliki čiščenja brojlerskih hlevov se odbere suh gnoj in se skladišči v neprevisokih kupih na suhem, po možnosti na vetrovnem prostoru. Predhodno ni potrebno nobenega čiščenja kurjega gnoja, niti ni treba odstranjevati kurjega perja, ki ga je v tem gnoju običajno veliko. Priporočljivo je pred pokladanjem kurji gnoj sešrotati skupno z zahtevanim % koruze. To mešanico je treba delati tik pred krmljenjem oziroma pred polaganjem v jasli. Predno se odločimo za tak način pitanja, je treba preračunati potrebne količine gnoja in koruze ter se na sam način takega pitanja dobro pripraviti. Že v samem začetku moramo biti trdni in nepopustljivi, če ne vidimo takoj uspeha.

Tehnologija pitanja je čisto enostavna saj dajemo krme toliko, da jo imajo biki vedno na razpolago.

Bike oziroma telice lahko začnemo pitati na ta način šele tedaj ko imajo dosti razvit prebavni trakt, to je tedaj ko tehtajo več ko 160 kg. Prehod iz prejšnjega krmljenja na novi način krmljenja mora biti postopen, vendar ne predolg. Praksa je pokazala, da lahko traja tak prehod teden dni. Živali navajamo na novo hrano tako, da dajemo v začetku samo 10 % brojlerskega gnoja, naslednji dan 20, potem 30 in tako dalje,

da pridemo do razmerja 80 : 20 v korist brojlerskega gnoja. Ker vsebuje omenjena krma premalo balasta, je priporočljivo, dodajati po glavi dnevno 1 kg slabše krme. Ta krma daje bikom balast tako, da imajo občutek sitosti. Ni pa potrebna kot dodatek hranila.

Povprečno porabi pitanec 8-10 kg mešanice brojlerskega gnoja in koruznega šrota. Pri tem pa daje siguren prirast med 1 kg do 1 in pol v povprečju. Klavnost na ta način spitanih bikov je izredna, saj so nekateri (simentalci) dosegali klavnost tudi nad 56 %. Pri vsem tem krmljenju je pa najvažnejše to, da je krmni obrok izredno poceni, prirastek pa zelo velik. Upam, da kalkulacije ni treba delati, saj nam že sam krmni obrok pove vse.

Za tak način pitanja sicer ne obstojajo posebni hlevi, so pa precej udomačeni boksi, kjer lahko v mali prostor spravimo večje število pitancev. Da se izognemo težkemu delu nastiljanja in kidanja gnoja, so na področjih, kjer je to pitanje že uvedeno, konstruirali posebne bokse z rešetkami stojišči tako, da odpade tudi to delo. Za te rešetke obstojajo posebni betonski elementi, ki jih izdeluje »Gradis« in imajo zahtevano razdaljo med posameznimi elementi tako, da lahko gnoj pada skozi v zato pripravljene jame, živina pa je pri tem vedno čista in ne zahteva toliko truda in nege.

Ta način pitanja je v primeru s klasičnim pitanjem cenejši in posamezen rejec lahko pita večje število pitancev na manjšem prostoru kot pri klasičnem privezu.

(Nadaljevanje z 8. strani)
1971 in 1000 pitancev v letu 1972. Leta 1975 mora ta proizvodnja znašati 1.400.000 kg, z ureditvijo pitališč z večjim številom pitalcev.

c) Teleta

Zaradi neurejenosti tržišča s teleti, je bilo v letu 1971 preko Kombinata prodanih samo 2.200 telet. Tržišče s teleti se mora urediti. To je potrebno vsled tega, ker bi v bodoče 2500—3000 telet letno spitali na 200 kg (do leta 1971 le 100—200 kom. letno in leta 1972 1.600 kom.), 80 % teh pa na 450 kg. Tržišče telet pa je potrebno umiriti tudi vsled tega, da se bodo privezovala zares kvalitetna teleta za pitanje in plemensko rejo. Iz odkupljenih kvalitetnih telet pa bo Kmetijstvo Šmarje z interno postavljenim sistemom odbire vzredil ca. 200 kom. plemen-skih telic letno, za prodajo kooperantom.

Poslavljaljoči se sneg pred združnim domom v Bistrici ob Sotli. V domu uspešno posluje kmetijska preskrba, v njem je sedež PE, kinodvorana, gostilna in več pisarn krajevnih organizacij

2. PRAŠIČEREJA

Prašičereja je preživela krizo, zato bo naslednje ugodno obdobje potrebno hitro napredovanje.

a) Plemenske svinje in pujski

Na območju je ca. 2.000 plemen-skih svinj od katerih je Kmetijstvo Šmarje letno odkupilo ca. 5.000, Dubravica 6.000 in ostali trg 4.000 kom. pujskov. Kombinat bo v naslednjem obdobju skupno z Veterinarsko postajo organiziral enotno proizvodnjo pujskov (ena pasma). Predvidevamo zajeti 80 % proizvodnje in povečati na 20.000 kom. pujskov v letu 1975. Izrednega pomena pri razvoju prašičereje bo tudi umetno osem-njevanje, ki ga uvaža Veteri-narska postaja.

V bodoče bo Kmetijstvo Šmarje odkupovalo pujske v teži 12—15 kg in le v predhodnem obdobju tudi težje.

b) Bekoni

Z ureditvijo pitališč se bo količina spitalnih bekonov povečala iz 338.000 kg v letu 1971 in 293.000 kg v letu 1972 na 1.200.000 kg v letu 1975.

3. PIŠČANČEREJA

Zaradi neugodnega preteklega obdobja za piščančerejo proizvodnja ni dosegla potrebne širine. Z ureditvijo starih in izgradnjo

novih pitališč bi proizvodnja do leta 1975 povečali na 1.200 ton. Izboljšali bomo kvaliteto proizvodnje.

Proizvodnji brolerjev bi od letos dalje dodali še proizvodnjo jaje. 20.000 kom. jarkic bi vložili že letos. Leta 1975 pa bi proizvedli že 2 milijona jaje.

4. VINOGRADNIŠTVO

Na našem območju je ca. 800 ha v glavnem starih nasadov. Dinamika obnove bi bila 25—30 ha letno in usmeritev v rdeč tip vina. Obnova bo dosledna in organizirana. Potrebno bo obnavljati v večjih kompleksih in zaščititi provinienco vina.

5. JAGODIČEVJE

a) Ribez

Nezainteresiranost predelovalne industrije za ribez doslej, je povzročila, da je na našem področju le še ca. 60 ha starih ribezovih

nasadov. V letu 1971/72 je bilo obnovljeno 12 ha in v letu 1972/73 20 ha ribezovih nasadov. Nastopa obdobje konjunktore. Na podlagi tega bo dinamika obnove najmanj 20 ha letno. Tudi pri obnovi ribeza bo uvedena stroga doslednost. Rajonizacija in vprašanje sort sta rešena.

b) Jagode

Proizvodnja jagod se je pričela lani z obnovo 8 ha nasadov. Naslednja leta pa bomo obnavljali vsako leto po 20 ha. To je visokorentabilna kultura. Posebej priporočena manjšim kmetijam.

6. SADJARSTVO

Stari nasadi so v celoti propadli. Doslej načrtne obnove nismo izvajali. Izkušnje preteklosti in kvaliteta pridelka sedanjih plan-taž na šmarskem, nas obvezujejo razširiti ponovno to proizvodnjo, toda samo na modernih principih in večjih kompleksih (skupnostih).

Predvidevamo letno obnovo 5—10 ha.

Vzpodbujali bomo tudi načrtno obnovo lešnikov in malin.

7. POLJEDELSTVO

V naslednjem obdobju je za izpolnitev že nakazanih proizvodnih nalog v živinoreji nujno povečanje pridelovanja poljščin: koruze, pese, detelj, itd. Pravilna izbira

semen in tehnologije, nam mora zagotoviti do leta 1975 trikratno povečanje teh pridelkov. V glavnem bodo ti pridelki služili sili-ranju.

8. TRAVNIŠTVO

Povečanje uporabe gnojil, izboljšanje travne ruše in izboljšanje načina spravila mrve nam mo-

ra do leta 1975 zagotoviti podvo-jitev količine krme in petojitev količine hranilnih snovi po hektaru vsaj na preusmerjenih kme-tijah. V tem obdobju bo 40 kme-tij uredilo pašno-kosni način pro-izvodnje mrve in 100 kmetij do-suševanje mrve z dosuševalnimi napravami.

Pregled dosežene in predvidene proizvodnje v kooperaciji:

	E	Realizacija 1971	Realizacija 1972	Plan 1973	Plan 1975
1. Pitanci	ton	675	355	785	1400
2. Ostalo govedo	ton	329	540	320	300
3. Teleta	ton	245	183	100	200
4. Prašiči	ton	49	34	50	50
5. Pujski	kom.	8.000	6.000	6.500	15.000
6. Mleko	milij. l.	3.5	4.7	5.5	7.5
7. Vino	hl	1.320	3.460	2.450	6.000
8. Ribez	ton	118	48	144	250
9. Sadje-ind.	ton	268	11	293	100
10. Jagode	ton	—	—	53	300

Z industrijskim pitanjem pa še:

		Realizacija 1971	Realizacija 1972	Plan 1973	Plan 1975
1. Teletina	ton	49	345	572	600
2. Bekoni	ton	338	293	475	1.200
3. Piščanci	ton	546	429	600	1.200

Kljub temu, da je bil določen del proizvodov plasiran mimo Kmetijstva Šmarje zaradi splošne neurejenosti tržišča, je tržna proizvodnja minimalna.

Lastna proizvodnja:

		Realizacija 1971	Realizacija 1972	Plan 1973	Plan 1975
1. Pitanci	ton	62	67	—	—
2. Teleta	ton	—	62	233	250
3. Hmelj	ton	16	23	32	40
4. Sadje	ton	408	324	637	1.000
5. Ribez	ton	26	11	30	30
6. Bekoni	ton	—	56	95	100

Proizvodnjo lastne proizvodnje prikazujemo samo za primerjavo. Glavni ukrepi za povečanje proizvodnje:

1. pravilno izkoriščanje kapacitet

a) večja proizvodnja po ha zemljišč s povečanim gnojenjem in intenzivno oskrbo

b) masovnost proizvodnje v hlevih pri pravilni tehnologiji.

2. Mehaniziranje proizvodnje

a) kompletiranje mehanizacije na kmetiji

b) formiranje skupnosti kmetov za skupno kompleksno mehanizacijo (celotna mehanizacija za proizvodnjo in spravilo silažne koruze ni spravila sena, prav tako pa tudi oskrbe nasadov).

3. komunalna ureditev področja

a) vodovodi

b) ceste

4. Ureditev tržišča

a) ureditev preskrbovalne mreže z reprodukcijskim materialom

b) dolgoročna zagotovitev prodaje kmetijskih pridelkov

5. izobraževanje kooperantov

Rezultati preteklih dveh let kažejo na splošno povečanje proiz-

vodnje na področju. Tudi proizvodnja pitalcev in telet je mnogo večja, saj je večji del prodan mimo Kmetijstva Šmarje. Trend povečanja proizvodnje pa je razviden tudi iz plana 1973 in posebno iz predvidevanj za leto 1975. Vsekakor pa bo za doseg te rezultate potrebno mnogo pripravljenosti in prizadevanj kmetov in strokovne službe.

Odločilno vlogo pa bo pri tem odigrala višina investicijskih sredstev v kmetije. Za predvideno povečanje proizvodnje je potrebno letno 1,5 do 2 stari milijardi kreditov. Pri tem ima poseben pomen HKS. Od leta 1970 so se vloge dvignile od 500.000 din na 2.000.000 din, do 1975 pa naj bi se na 5.000.000. Ta sredstva poleg bančnih in republiških, bodo odločilno vplivala na razvoj kmetijstva na Šmarskem.

Z ureditvijo samoupravnega statusa kmetov z izboljšanjem proizvodnih pogojev in ureditvijo širšega tržišča s kmetijskimi pridelki bo zagotovljeno aktiviranje velikega proizvodnega potenciala šmarskega področja.

inž. agr. Zvonko Strašek

Med stebri žičnic so izkopali luknje, vanje zakopali vrečke s humusom in v le-te posadili sadike novih sort hmelja

Jugoslovanski simpozij o hmeljarstvu V NOVEM SADU od 10. do 11. aprila 1973

Namen hmeljarskega simpozija je bil prikazati strokovno problematiko jugoslovanskega hmeljarstva.

Organizatorja hmeljarskega simpozija sta bila Inštitut za poljoprivredna istraživanja Novi Sad in Inštitut za hmeljarstvo iz Žalca.

Strokovna tematika je bila predložena vsakemu udeležencu simpozija v obliki biltena na 130 straneh, kjer so bili podani na primerni strokovni višini najnovejši izsledki ter analize v razvoju hmeljarske proizvodnje.

Razprava po podanih strokovnih izsledkih je bila živahna in pestra.

Po podanih referatih je bila poizkušnja piva novih vojvodanskih sort »Bačka«.

Na poizkušnjo so bili dani trije vzorci z oznako 1, 2, 3. Rezultati ocene so bili naslednji: vzorec št. 1 je dobil 40 % glasov, vzorec št. 2 je dobil 38 % glasov in vzorec št. 3 je dobil 26 % glasov.

Naš strokovni team se je z večjo večino odločil za vzorec št. 1.

Po poizkušnji piva smo si ogledali hmeljne nasade in obiralne stroje v Bačkem Petrovcu. Spomladanska dela v tem delu Bačke so v polnem razmahu. Tudi strojna rez se močno uveljavlja. V obiralnih halah smo videli češke obiralne stroje in horizontalne sušilnice »Cere«.

Po ogledu hmeljišč so za udeležence simpozija prikazali tri filme in sicer »Dnevni utrip mesta Novi Sad«, »Organizirana žetev pšenice z žitnimi kombajni na vojvodinskih poljih« in »O razvoju vojvodinskega hmeljarstva«. Po enournem sporedu filma smo imeli ob 21. uri sprejem pri predsedniku komune Bački Petrovac. Sprejem je bil prirejen v 9. nad-

stropju centralnega hmeljarskega skladišča.

Predsednik skupščine Bački Petrovac je v kratkih besedah opisal program razvoja kmetijstva in napore delavcev in kmetov pri uresničevanju stabilizacijskega programa.

Po govoru predsednika komune je sledila pogostitev. Vzdušje je bilo na primerni višini. Tako smo delovni dan zaključili ob 23. uri.

Da je bilo vzdušje res na primerni ravni, je sklepali po tem, da se nekaterim udeležencem — seveda Slovencem — ni dalo iz dvigala. Šele na veliko prizadevanje nekaterih izven dvigala, so pokvarjeno dvigalo zaradi preobremenitve po 45 minutah le zapustili, nakar je avtobus krenil proti Novem Sadu.

Naslednji dan se je simpozij nadaljeval. Zaključek strokovnega dela simpozija je bil ob 14. uri. Popoldanskega ogleda Novega Sada in zgodovinskih zanimivosti se naša skupina iz lastne proizvodnje ni udeležila zaradi odhoda domov.

Pred odhodom so nas Slovence pogostili predstavniki novosadske Kooperative s kosilom v eni prijetnih madžarskih »Card« — v prijetnem lokalu madžarske postrežbe.

Ob zaključku se je tov. Kolenc zahvalil novosadskim kolegom za izkazano pozornost in gostoljubnost. Ob 16. uri je naša skupina odpotovala z dvema neumornima šoferjema Tončkom in Edijem iz Novega Sada po prijetni podravski magistrali skozi Ilok, Vukovar, Osijek, Koprivnico in Varaždin domov.

Iz lastne proizvodnje nas je bilo 8, iz Inštituta 9, iz Kooperative pa nič. Zato je tudi nekaj pripomb. Udeleženec

KMETIJSKI KOMBINAT

»HMEZAD« ZALEC

Objava prostih delovnih mest

1. 2 DM pravnik TOZD Skupne službe
2. 1 DM računovodja v TOZD Skupne službe
3. 1 DM računovodja v TOZD Hišni sklad
4. 3 DM knjigovodja v TOZD Mesnine
5. 1 DM kurjač v TOZD Mleko
6. 1 DM administrator v TOZD Hišni sklad
7. 1 DM administrator — strojepisec v TOZD Mesnine
8. 1 DM čuvaj v TOZD Hmezad
9. 8 DM delavec v proizvodnji v TOZD Mesnine
10. 7 DM delavec v proizvodnji v TOZD Mesnine
11. 1 DM knjigovodja I. v TOZD Kmetijstvo Šmarje
12. 1 DM komercialist v TOZD Kmetijstvo Šmarje
13. 1 DM sadjar II. v TOZD Kmetijstvo Šmarje
14. 1 DM organizator prašičereje v TOZD Kmetijstvo Šmarje
15. 1 DM vodja kooperacije v TOZD Kmetijstvo Šmarje
16. 1 DM organizator kooperacijske proizvodnje v TOZD Kmetijstvo Šmarje
17. 1 DM materialni knjigovodja I. v TOZD Kmetijstvo Šmarje

POGOJI:

- Pod 1.: se zahteva fakulteta pravne smeri, 4 leta delovnih izkušenj, OD ca. 3.356 din.
- Pod 2.: se zahteva višja šola ekonomske smeri, 4 leta delovnih izkušenj, OD ca. 3.356 din.
- Pod 3.: se zahteva višja šola ekonomske smeri, 4 leta delovnih izkušenj, OD ca. 3.356 din.
- Pod 4.: se zahteva ekonomska srednja šola, 3 leta delovnih izkušenj, OD ca. 1.700 din.
- Pod 5.: se zahteva poklicna šola in dodatni izpit za kurjača, eno leto prakse, OD ca. 1.700 din.
- Pod 6.: se zahteva srednja administrativna šola, 1 leto prakse, OD ca. 1.700 din.
- Pod 7.: se zahteva poklicna administrativna šola, eno leto prakse, OD ca. 1.400 din.
- Pod 8.: se zahteva osnovna šola, eno leto prakse, OD ca. 1.400 din.
- Pod 9.: se zahteva priučen predelovalec mesa, eno leto prakse, OD ca. 1.100 din.
- Pod 10.: se zahteva priučen klavec živine, 1 leto delovnih izkušenj, OD ca. 1.100 din.
- Pod 11.: se zahteva ekonomska srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj, OD ca. 1.830 din.
- Pod 12.: se zahteva višja ekonomsko-komercialna šola, 4 leta delovnih izkušenj, OD ca. 2.070 din.
- Pod 13.: se zahteva 5—7 raz. osnovne šole, 2 leti delovnih izkušenj, OD ca. 1.039 din.
- Pod 14.: se zahteva višja agronomska šola, 3 leta delovnih izkušenj, OD ca. 2.226 din.
- Pod 15.: se zahteva višja agronomska šola, 5 let delovnih izkušenj, OD ca. 3.180 din.
- Pod 16.: se zahteva srednja kmetijska šola, 2 leti delovnih izkušenj, OD ca. 1.990 din.
- Pod 17.: se zahteva srednja ekonomska šola, 1 leto delovnih izkušenj, OD ca. 1.556 din.

Prijave sprejema kadrovske oddelke podjetja 15 dni po objavi.

V belih vrečkah že poganja prva kal novih sort, ki se bo kmalu ovila na lahno belo meglico in jo pozelenela

Naši strokovnjaki so imeli na V. jugoslovanskem mednarodnem simpoziju o sodobni proizvodnji in predelavi mleka v Portorožu od 16.-18. aprila več referatov.

Gospodarski pomen sistematičnega zatiranja metljavosti na farmah »Hmezad« Žalec

Z združitvijo številnih manjših čred v letu 1963 in 1964 v novo zgrajenih farmah Podlogu in Zalogu je na proizvodnjo krav vplivala vrsta problemov, ki se pojavljajo v obratoslovju reje živali v večjih aglomeracijah. Razmere, v katerih se je pričela specializirana proizvodnja mleka na naših farmah, so bile dokaj neugodne.

Navedimo nekaj najpomembnejših. Tehnično so bile farme neustrezno opremljene. Omenimo naj samo, da je pomanjkanje potrebne mehanizacije zahtevalo veliko delovne sile, strojna molža v skupnih izmolžiščih ni bila kapacitetno in funkcionalno prilagojena tehnološkim zahtevam.

S. MAROVT, dipl. inž. agr.,
J. ŠKETA, dipl. vet.
M. MATJAŽ, dipl. vet. spec.

Tehnologija prehrane živali se je v novih farmskih pogojih žele ustvarjati z vsemi spremljajočimi težavami in napakami. Razpoložljive površine niso zagotavljale niti količinsko in ne kakovostno dovolj osnovne krme. Genetski potencial krav je bil še neraziskan. Zaradi nezadovoljivega zdravstvenega stanja so bile zmanjšane proizvodne in reprodukcijske sposobnosti krav.

In končno, vodstveni delavci so šele iskali pravilne oblike organizacije dela in strokovne rešitve navedenim problemom, direktni delavci pa so s svojimi kvalifikacijami in izkušnjami niso bili dovolj zahtevni specializirani proizvodnji.

V takih pogojih so bili začetni uspehi na naših farmah skromni. Proizvodnja je bila nizka in nerentabilna. Šele v letu 1967, ko je bila izvedena ostrejša selekcija krav, nakup proizvodnejših živali, povečani pridelki kakovostne osnovne krme, uvajanje novih tehnologij reje in ne nazadnje izboljšano zdravstveno stanje črede, se je prireja mleka hitreje dvignila.

Ustavili se bomo na zdravstvenem stanju živali in v tem sestavku obravnavali enega od vrste ukrepov, ki jih je strokovna služba v programu zdravstvene zaštite živali izvajala na naših farmah. Gre za načrtno zatiranje zajedavca metljavosti.

Metljavost (*Fasciola hepatica*) je bila tedaj v Savinjski dolini splošen problem. Koprološki pregledi iztrebkov so dokazovali izredno napadenost živali z metljajem. Na posameznih območjih je bilo od 70 % — 90 % živali invadiranih z metljajem. Pri nekaterih zaklanih živali so v jetrih našli celo do 600 metljajev.

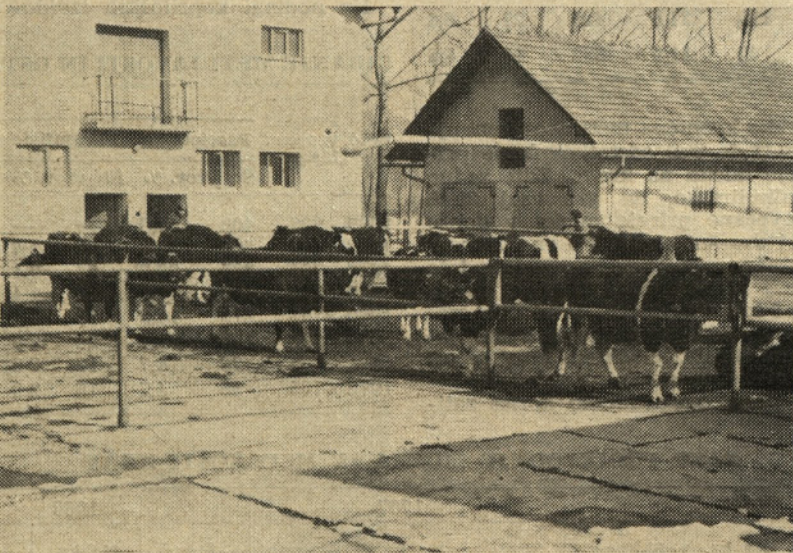
Podobno stanje smo imeli pri kravah tudi na naših farmah.

Obe farmi z okrog 850 kravami locirani ob robu Savinjske doline ob potokih Ložnica in Pirešica, ki zamočvirjata območje travnate površine, občasno pa

določene površine tudi poplavljalata. Kljub hidromelioriranju so ostala območja z neurejenim vodnim režimom, z mnogimi depresijami, ki na travnatem svetu nudijo življenjske pogoje za razmnoževanje malega blatnega polža (*Galba truncatula*), posredovalca metljavosti.

S pašo in senom, ki smo ga in ga še pridelujemo na zelo heterogenih površinah, je obstojala permanentna nevarnost okužbe krav z metacerkarijami. Z uvedenimi rednimi koprološkimi pregledi iztrebkov krav smo znova registrirali visok odstotek invadiranih metljavih živali. Glede na pomanjkljivo zdravljenje s tedaj manj učinkovitimi zdravili in pri razmeroma stari čredi smo spoznali, da imamo opravka z zastarelo, kronično metljavostjo. Krave, pri katerih zaradi kronične fascioleze že nastopa ceroza jeter, tudi pod optimalnimi pogoji reje ne morejo dati visoke mlečnosti in prireje mesa.

Zato smo se pri poznanih proizvodnih zahtevah in ekoloških pogojih farm lotili načrtnega in sistematičnega zatiranja fascioleze.

Breje krave in telice v izpustu farme Podlog se na jutranjem sprehodu naučijo svežega zraka in sonca.

1. S hidro in agromelioracijami smo postopoma urejali vodni režim na travnatih površinah in z dodatnimi obratoslovnimi in tehnološkimi ukrepi pridelovali več kakovostne krme.

2. Uvedli smo redne letne koprološke preglede iztrebkov vseh krav in zaradi visokega odstotka invadiranih živali preventivno zdravili celotno čredo proti metljavosti.

3. Sporedno z zdravljenjem metljavih živali smo uvedli spomladansko škropljenje z limocidnimi pripravki proti malemu blatnemu polžu, posredovalcu metljavosti.

Rezultati navedenih ukrepov zatiranja metljavosti in drugih parazitov so razvidni v tabeli 1.

Obravnavali bomo preventivno zdravljenje invadiranih metljavih živali in škropljenje z limocidnimi pripravki proti blatnemu polžu in omenili gospodarsko korist uspešnega zatiranja fascioleze.

Zdravljenje invadiranih metljavih živali

V velikih aglomeracijah je zdravljenje metljavih živali s stališča parazitološke epizootiologije (preučevanje širjenja in preprečevanja zajedavskih bolezni) še posebej pomemben ukrep. Tudi glede na ugotovitve, da redno zdravljenje pripelje do manjše intenzitete ponovne invazije metljaja na posamezne živali, je zdravljenje metljavosti nujen ukrep, ker gre v korist splošnemu zdravstvenemu stanju živali.

V naših podnebnih razmerah se največ živali invadira z metljajem v jeseni. Ker je poudarek na zdravljenju tako imenovane akutne metljavosti, smo vztrajali na rednih jesenskih pregledih iztrebkov vseh krav. Odstotek invadiranih metljavih krav je narekoval obseg preventivnega zdravljenja.

zelo kratko »Distocid« (*Trichlor hydroxyphenyl*), ki je slabše učinkovit od »Protumetilja« in ga živali težje prenašajo.

V letu 1966 smo se preusmerili na »Hetol« (*Trichlor metylbenzen*) nov pripravek na našem trgu. Je zelo učinkovit na spolno zrele metljaje, v nekoliko večjih, še dovoljenih odmerkih, pa uničuje do 60 % mlade, juvenilne metljaje. »Hetol« dobimo kot prah, ki se dobro meša z vodo in z emulzijo zalivamo invadirane živali. V mleku zdravljenih krav »Hetol« ne pušča organoleptičnih sprememb, okusa in vonja in je za prehrano uporabno. Glede na to, da smo do leta 1966 in še delno 1967 zdravili celo čredo ali vsaj zaključene hleve, je dobil »Hetol« tudi z ekonomskega vidika veliko prednost pred do tedaj znanimi pripravami. To zdravilo smo še v letu 1972 uporabljali na farmi Zalog.

Leta 1967 smo na farmi Podlog poskusno aplicirali nov pripravek »Bilevon« (*Dihydroxybephenil*). To zdravilo že pri 3 mg/kg zagotovo zdravi kronično metljavost, v odmerku 8 mg/kg pa uničuje tudi mlade metljaje 4, 6, in 8 tednov stare.

Podobno fasciolicidno delovanje ima še novejši preparat »Zanil« (*Dihydroxy-pentachlor dihydroxybenzanilid*), ki ga pri nas poznamo pod imenom »Metiljin«. Za zdravljenje kronične metljavosti je »Zanil« učinkovit, za zdravljenje akutne pa je pripravek manj primeren.

Oba pripravka sta praktična za individualno zdravljenje invadiranih metljavih živali, ker zdravilo apliciramo v živali s tabletami. Zdravimo lahko tudi visoko breje krave, kar ni bil primer pri prej omenjenih zdravilih. Pri hiperdoziranju »Bilevona« (6 tablet na kravo) nismo pri živalih opazili zastrupitve ali drugih morebitnih zdravstvenih motenj. Uporaba teh pripravkov ne vpliva na organoleptične spremembe mleka.

Pri zdravljenju invadiranih metljavih krav na naših farmah sta se »Bilevon« in »Zanil« pokazala kot najbolj učinkovita pripravka za zdravljenje metljavosti.

Škropljenje z limocidnimi pripravki

V sodelovanju z veterinarskim zavodom Slovenije, oddelkom za mikrobiologijo in parazitologijo smo sporedno z zdravljenjem invadiranih živali usmerili delo na uničevanje malega blatnega polža, gostitelja in posredovalca metljaja. Limnološke preiskave naših travnatih površin so pokazale, da so razmnoževališča blatnega polža največkrat na manjših hidrograsko zaključenih področjih. Ta ugotovitev daje prednost uporabi limocidnih pripravkov in zagotavlja gospodarnost takega postopka. Spoznali smo tudi, da se ekološki pogoji (Nadaljevanje na 12. strani)

ljenja. Do leta 1967 je zdravljenje zajelo vso čredo, od leta 1968 pa zdravimo le invadirane metljave živali.

Pri izbiri zdravil smo sledili dosežkom raziskovalnega dela na tem področju. V letih 1965 in 1966 smo zdravili metljavost s starim, že 40 let znanim pripravkom »Protumetiljem« za govedo (*Hexaclorethan*). Pripravek je zelo učinkovit na spolno zrele metljaje, medtem ko v dovoljenih odmerkih ne uničuje mlade, zato ni primeren za zdravljenje akutne metljavosti. Slaba stran tega zdravila je tudi, da v času zdravljenja ne smemo uporabljati mleka zdravljenih krav za ljudsko prehrano.

Na seznamu pripravkov je bil

(Nadaljevanje z 11. strani)
potrebni za življenje polžev, le počasi spreminjajo na hidromelioriranih površinah (pašniki okrog farm), v mreži kanalov in drenažnih jarkov pa pogosto najdemo biotope teh posredovalcev metljavosti.

Zato vsako pomlad, ob začetku vegetacije, pregledamo površine pašnikov in travnikov, da ugotovimo naseljenost blatnega polža. Glede na konfiguracijo območja se po večletnih izkušnjah omejujemo le na površine, ki bi nudile pogoje blatnemu polžu. Manjša zaključena območja, kjer smo ugotovili prisotnost polža, tretiramo nato z limnociidnimi pripravki.

Do leta 1967 smo v ta namen uporabljali **modro galico**, bakrov sulfat. Površine smo škropili s traktorsko škropilnico v 0,5 — 1 % koncentraciji, s porabo okrog 6 kg sredstva na hektar. Bolj kot za škropljenje je modra galica pripravna za neposredno polaganje v hidrografsko mrežo. Zavito v jutino vrečo potopimo v drenažni sistem, ob izvire vode ali celo v manjše potoke, kjer jo voda počasi izpira. Prednost modre galice je, da je poceni in vedno jo je moč dobiti.

Ze leta 1967 smo poskusno tretirali površine z novim pripravkom »Frescon-om«. Zaradi praktične uporabe in izredne učinkovitosti proti blatnemu polžu je izpodrinil modro galico.

»Frescon« (N-tritylmopholine) dobimo kot 16,5 % koncentrat, namenjen za pripravo emulzij različne koncentracije. Je izredno aktiven moluskocid, ki se kaže že pri koncentraciji enega dela na 20 milijonov delov vode. Koncentriran »Fresco« je hitro vnetljiv, zato prapravljamu emulzijo zelo previdno. Zaradi strupenosti pa pri škropljenju uporabljamo predpisana zaščitna sredstva.

Škropljenje s »Frescom« opravimo s traktorsko škropilnico s porabo 600 do 800 litrov emulzije na hektar. Poskus pa je uspel tudi z molekulatorjem (za škropljenje hmelja) s porabo 1600 litrov emulzije na hektar. Učinek je zagotovljen s škropljenjem vlažnih površin in pri povprečni dnevni temperaturi 10° C. Kljub temu, da so poskusi pokazali učinek »Frescona« s porabo 0,5 kg na hektar, smo ga v praksi porabili 2,8—3 kg na hektar.

Kako važen ukrep v zatiranju fascioleze je preventivno škropljenje z limnociidnimi pripravki proti blatnemu polžu, bomo navedli zanimiv primer: Leta 1970 je na farmi Zalog izostalo spomladansko škropljenje s »Frescom«. Po jesenskem koprološkem pregledu iztrebkov je bilo ugotovljeno, da je število invadiranih metljivih krav občutno naraslo v primerjavi z letom 1969 oziroma v primerjavi s farmo Podlog, kjer je bilo škropljenje izvedeno.

ranja metljavosti najdemo v večji prireji mesa. Povprečna teža od 1966 se je pri isti pasmi in enaki prehrani povečala za 40—50 kg na kravo ali za okrog 8 %.

Prav tako je statično ugotovljeno, da so izločene krave v povprečju za 92 kg težje, iztržek pri zakolu pa za 25—30 % boljši kot v letu 1966.

S tem potrjujemo, da delež uspešnega zatiranja fascioleze pri povečanju prireje mleka in mesa ni majhen. Ekonomski rezultat pa je dokazan v rentabilnejšem poslovanju farm.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČKI

Na novo zgrajenih farmah za specializirano proizvodnjo mleka je vrsta nerešenih obratoslovnih, tehnoloških in zdravstvenih problemom reje krav zavirala produkcija mleka. Nizka in nerentabilna proizvodnja je zahtevala številne ukrepe, ki so postopoma urejevali proizvodnjo mleka v večjih aglomeracijah.

Posebna skrb je bila namenjena ključnemu vprašanju pridelovanja kakovostne osnovne krme. S hidro in agromelioracijami travnega sveta, s spolnitvijo tehnologije in linij za spravilo ter konzerviranje krme, smo v osnovi izboljšali rejske pogoje. Kvalitetna voluminozna hrana namreč ni bila samo dejavnik večje prireje mleka in mesa, temveč je posredno vplivala tudi na zdravstveno stanje črede. Tako je bil lažje izvedljiv program zdravstvene zaščite živali.

Izboljšati zdravstveno stanje črede je bila važna naloga in v okviru le-te je steklo zatiranje zajedalcev, predvsem metljavosti.

Na podlagi koproloških izvidov

iztrebkov je bilo na farmah v letu 1965 57,9 % metljivih krav. V razmeroma stari čredi je večina invadiranih živali trpela na kronični metljavosti, ki je močno omejevala prirejo mleka in mesa. Spoznali smo, da mora biti v zatiranju fascioleze težišče ukrepov usmerjeno v preventivno zdravljenje invadiranih metljivih živali. V ta namen smo zbirali tudi pripravke z boljšimi rezultati zdravljenja. Poseben učinek v zdravljenju kronične in akutne metljavosti sta pokazala pripravka »Bilevon« in »Zanil«, ki ga pri nas poznamo pod imenom »Metiljin«.

Mnenja smo, da je naslednji ukrep škropljenja proti malemu blatnemu polžu, gostitelju in posredovalcu metljavosti, prav tako učinkovit dejavnik proti širjenju in ponovni invaziji metljaja. Po rednem vsakoletnem škropljenju z limnociidnimi pripravki se je naseljenost polža na ogroženih površinah bistveno zmanjšala in s tem tudi možnost nove okužbe živali z metljajem. Od obeh poznanih pripravkov je »Frescon« bolj učinkovit moluskocid kot modra galica.

Iz naših izkušenj izhajajo naslednji zaključki:

1. Tudi močno invadirane metljave črede živali lahko s sistematičnim delom ozdravimo v razmeroma kratkem času.

2. V programu zatiranja metljavosti je potrebno zajeti obratoslovne, tehnološke in zdravstvene ukrepe, med katerimi sta najbolj učinkovita preventivno zdravljenje invadiranih živali in škropljenje ogroženih zelenih površin proti blatnemu polžu, posredovalcu metljavosti.

(Nadaljevanje na 13. strani)

GIBANJE METLJAVOSTI IN OSTALIH PARAZITOV V ČREDI KRAV

Farma	1969			1970			1971		
	štev. vzor.	ugot. fasc.	%	štev. vzor.	ugot. fasc.	%	štev. vzor.	ugot. fasc.	%
Zalog	335	35	10,5	410	129	31,5	428	27	6,3
Podlog	419	77	18,4	411	49	11,9	332	15	4,5

V letu 1971 se v odstotkih metljivih krav obe farmi ponovno izenačujeta.

Gospodarske koristi zatiranja metljavosti

V tabeli 2 podajamo pregled povečanja proizvodnje mleka in mlečnosti krav od leta 1965 do 1972. Koliko povečane produkcije smemo pripisati uspešnemu zatiranju fascioleze, je težko določiti. Po trditvah številnih avtorjev

lahko kronična metljavost zmanjša 15 in več odstotkov letne prireje mleka na kravo. Zato redno kalkuliramo, da gre vsaj 20 % povečane prireje mleka v dobro tej uspešni akciji. Po enostavnem izračunu proizvajamo zadnja leta vsaj 250.000 do 300.000 kg mleka več kot v primeru, če bi bila čreda še 50 % invadirana z metljajem. Stroški prehrane krav se pri tem količinsko niso povečali.

Drugo gospodarsko korist zati-

Leto	Pregled vzorcev blaga	Fasciola hep.		Paramfistom.		Trihomonosom.		Kokcidioza		Moniezia	
		St. vzor.	%	St. vzor.	%	St. vzor.	%	St. vzor.	%	St. vzor.	%
1965	695	403	57,9	—	—	246	35,4	26	3,7	46	6,7
1966	1195	565	47,3	68	5,7	481	40,3	95	7,9	90	7,6
1967	704	205	29,2	64	9,1	131	18,6	27	3,8	22	3,2
1968	878	155	17,7	11	1,4	11	1,2	2	—	29	3,3
1969	754	112	14,9	18	2,4	20	2,8	7	0,9	53	7,1
1970	821	178	21,7	24	2,9	18	2,2	0	—	40	4,4
1971	765	36	4,7	16	2,9	0	—	0	—	16	2,2
1972	765	36	4,7	16	2,9	0	—	0	—	16	2,1

RAST PROIZVODNJE MLEKA IN MLEČNOSTI KRAV

1965			1966			1967			1968			1969		
Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.
920	2696	2,475.000	947	2893	2,657.000	826	3540	2,940.000	887	3515	3,120.000	826	3986	3,294.000

1970			1971			1972			1965—1972 proizvodnja			
Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Štev. krav	Na kr. litrov	Skupna kol. ml.	Na kravo litrov	Skupna količ. ml.	Na kravo litrov	Skupna količ. ml.
837	4247	3,581.000	833	4376	3,644.000	832	4709	3,922.768	2696	2,475.000	4709	3,922.768

INDEKSI POVEČANJA PROIZVODNJE MLEKA IN MLEČNOSTI KRAV

66 : 65		67 : 65		68 : 67		69 : 68		70 : 69		71 : 70		72 : 71		72 : 65	
Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.	Na kravo	Na sk. kol. ml.
107,3	107,4	122,4	110,7	99,3	106,1	113,4	105,6	107,2	108,7	102,4	101,8	107,6	107,8	174,7	158,5

KAKRŠNA SETEV – TAKŠNA ŽETEV

Tak je star kmečki pregovor, ki drži v veliki meri tudi pri naši novejši kulturi, to je črnem ribezu. Ugotavljamo, da eventuelne napake ob sajenju, oziroma pri napravi novega nasada, lahko zelo vplivajo na celotno življenjsko dobo ribeza in njega večjo ali manjšo rodnost. Dober uspeh pri proizvodnji ribeza pogojuje niz faktorjev, katere moramo upoštevati že pri obnovi nasada.

Ti faktorji so sledeči: lega — nagib — vlaga in značilnost zemlje — sadilni material in sortiment — gnojenje na zalogo — pH razmerje — rigolanje in priprava zemlje, sistem nasada, to je razdalje med sadikami — kopanje jam — čas sajenja — hlev, gnoj — bodoči način obdelave in sama tehnologija sajenja. Od navedenih faktorjev bi želel omeniti samo nekaj bolj bistvenih za področje kozjanskega in od katerih tudi je v večji meri odvisen trazen uspeh v pridelovanju ribeza.

Kot prvo je treba omeniti lego, ki v veliki meri vpliva na stalne in visoke donose. Iščemo višje vinogradniške lege, kjer ni pomladanskih pozeb. Velja pravilo, kjer dostikrat pozebe fižol in orehi, tam ne bo večjega uspeha pri ribezu. Lega naj ne bo preveč vetrovna in ne preveč na sončni pripeki.

Drugi važni faktor je zemlja, kjer ribez sadimo. Izbiramo srednjetežko, globoko zemljo z dovolj vlage, ker veliko naših ribezov trpi na suši, posebno v času dozorevanja. Zemljišče predhodno očistimo pleva, najboljša predkultura je detelja ali travnik, velja pa tudi okopavina.

Zemljišče namenjeno za obnovo je treba posebno na kozjanskem, kjer je težka zemlja, pred-

hodno zrigolati na globino cirka 40 cm in to vsaj tri mesece pred sajenjem ribeza. Najbolj pravilno bi bilo, da zemljo zrigolamo pozimi ali spomladi in sadimo potem rano pred zmrzovanjem zemlje. Na zrigolani površini v času pred sajenjem dobro uspevajo vse kulture in se s tem deloma povrnejo stroški rigolanja. V lažjih zemljah velja globoko oranje do 30 cm s podrahljavanjem.

Sadiki ribeza so tudi zelo važen činitelj. Sedaj imamo na razpolago selekcioniran sortiment, ki na kozjanskem najbolj uspeva. V glavnem sta sorti Rosenthal in Silvergitera. V bodoče bi se priporočalo saditi dvoletne sadike, katerih prvo leto po sajenju ne bi več dosti obrezovali, ampak bi šli na sistem polaganja mladice v zemljo, kar bi grm ojačalo in pospešilo razraščanje.

Načenjam problem, ki je posebno na kozjanskem zelo prisoten: pomanjkanje primernih zemljišč, ker ribez v veliki meri sadijo manjši in srednji kmetje in se nimajo v času obnove ribeza in do rodnosti s čim preživljati, ker jim je pač zemlja vir preživljanja in življenjsko potrebna. Tu nastaja seveda vprašanje podkulture, to je krompir, pesa in ostale nizke kulture vsaj za čas ko začne ribez redno roditi in dajati redni dohod-

S prostovoljnim delom so fantje iz Kooperacije in Skupnih služb odstranili grmovje, ki je oviralo pogled šoferjem, in tako prihranili skoraj cel star milijon

(Nadaljevanje z 12. strani)

3. Gospodarska korist je od zatiranja metljavosti tako pomembna, da velja tej akciji posvetiti posebno pozornost.

POVZETEK

V programu zdravstvene zaštite krav na farmah Kmetijskega kombinata Hmezad v Žalcu je bila posebna skrb namenjena zatiranju zajedavcev, predvsem metljavosti. Z vrsto ukrepov je strokovna služba s sistematičnim delom rešila problem fascioleze. Od 57,9 % invadiranih metljivih krav v letu 1965 je bila v letu 1972 ugotovljena fascioleza le še pri

4,7 % kravah. Kot najbolj učinkovita ukrepa sta se pokazala preventivno zdravljenje invadiranih živali in redno škropljenje z limonocidnimi pripravki proti malemu blatnemu polžu, posredovalcu metljavosti.

Sporodno se je v tem obdobju dvignila mlečnost od 2696 kg v letu 1965 na 4709 kg v letu 1972 na kravo. Večja prireja mesa pa je ugotovljena v 8 % višji povprečni teži krav na farmah in v do 25 % boljšem iztržku pri zaklanih živalih. Večji proizvodnji in rentabilnejšemu poslovanju na farmah gre določen delež uspešnega zatiranja metljavosti.

Vrednotenje stanovanj

Z obvestilom v prejšnji številki smo želeli sporočiti stanovalcem, da bomo ponovno ovrednotili stanovanja. Že ko smo z delom pričeli so se začele težave, ko so stanovalci posamezne elemente samovoljno odstranili iz stanovanj in namestili svoje sodobnejše. Elementi, ki so sestavni del stanovanja, morajo biti v stanovanju, oz. ob preselitvi stanovalca spet na svojem mestu, kajti komisije morajo točkovati kompletno opremljenost stanovanj. V želji, da bi bilo kasnejših pripomb čim manj želimo, da pri vrednotenju stanovanj sodeluje nosilec stanovalske pravice. Pripombe stanovalcev morajo biti v zapisniku registrirane. Upravičenost eventuelne pripombe se bo ugotavljala sproti po dnevnem popisu.

Stanovanje točkujemo glede na stanje z dne 31. decembra 1971. Pri točkovanju upoštevamo vse spremembe, opravljene v stanovanjih od 1. avgusta 1965 dalje. Pri tem uporabljamo točkvalne zapisnike iz leta 1965 ali 1966. Ker so se pri točkovanju leta 1965 vrinile razne napake in nepravilnosti, moramo hkrati opraviti tudi revizijo starega točkovanja. Takšen postopek je utemeljen še posebno zato, ker je točkvalni sistem prilagojen razvoju gradbene tehnologije in ker so iz njega izločene vse nepravilnosti, ki so dopuščale neenotno določanje točk pri istih elementih stanovanja. Po istem sistemu bodo vrednotena tudi stanovanja zgrajena po 31. decembru 1971. Točkovanje opravljajo delavci hišnega sklada, ki so pripravljeni za izpeljavo te naloge.

Določitev nove vrednosti stanovanj mora biti opravljena z vso objektivnostjo. Še posebej pa prosimo, da bodo natančno evidentirana tista vlaganja, ki so jih stanovalci prispevali sami. Kajti, če jim sredstva niso bila vrnjena, jih ne smemo upoštevati pri kasnejšem določanju stanarin.

U. M.

dek. Zemljišče, namenjeno za ribez na ta način ni za kmeta zgubljeno, ker na rigolani in dodatno gnojeni površini kmetijski pridelki dobro uspevajo in tako uspešno premosti čas prvih treh let, to je do polne rodnosti ribeza.

Preizkusili smo in tudi priporočamo v medvrstnih razdaljah saditi našo novo kulturo, to je jagode pod folijo, kar je zelo ugodno, ker jagode rode dve do tri leta in izpopolnijo praznino, ko ribez še ne rodi in dajejo zelo lep dohodek; odpade obdelava medvrstnega prostora v ribezu, ker je ta prosto pod folijo in tretjič je v tem, da imamo že prostor za jagode pripravljen in zemljišče obdelano in že dodatno gnojeno. Torej jagode kot podkultura bi bile lahko idealna rešitev za nove nasade ribeza in je ekonomsko zelo zanimivo.

Na osnovi te potrebe, to je podkulture v nasadih ribeza, smo prišli do ugotovitve in nujnosti, da bi spremenili medvrstne razdalje v ribezu s ciljem, da se olajša obdelava in dostop z mehanizacijo in vprežno živino. Veliko število ribezarjev, ki imajo namen v ribezu gojiti podkulturo in pozneje eventualno tudi deteljo, se poslužuje sistema sajenja v medvrstnih razdaljah po dve vrsti skupaj z medvrstno širino dveh metrov in potem široka vrsta za podkulturo v širini štirih metrov in ponovno dve vrsti skupaj ter široka vrsta. Tako je možna v široki vrsti strojna obdelava in tudi obdelava z živinsko vprego, dovoz gnoja in odvoz pridelkov. Če se gre konkretno za podkulturo jagod, je možno v široki vrsti položiti dve vrsti folije in še je dovolj prostora za obdelavo in obiranje ribeza. Sadik na ha površine gre isto število kot prej na klasičen način sajenja, to je medvrstne razdalje treh metrov. V novem sistemu sajenja se naj grmi v vrstah po vertikali ne pokrivajo radi boljše osvetlitve, sadimo po trikotni razporeditvi. Omenjene razdalje zelo dobro služijo tudi v sta-

rejših nasadih v slučaju, da ima kmetovalec manj zemlje in želi rediti živino in seje v široko vrsto deteljo in ima dovolj prostora za košnjo in odvoz krme in zopet dovoz hlevskega gnoja. Na tem sistemu lahko redimo na ha površine ribeza dodatno eno govedo, kar pa mora biti strogo pogojeno pravilu DAJ — DAM, to je za odpeljano krmo vsako drugo leto kot nadomestilo hlevski gnoj. Dve vrsti, ki sta sajeni skupaj na dva metra, laže tretiramo s škropivi, z gnojenjem in herbicidi, edino je malo problem v obiranju ribeza, če pride slabo vreme. Tudi pri tem sistemu sajenja se morajo ribezarji zavedati da je ribez v nasadu še vedno glavna kultura in da se mora vse ostalo temu pravilu podrediti.

Problem pri sajenju ribeza je v pomanjkanju komposta in ni prav, da se to omalovažuje. Vsak ribezar bi moral vsaj leto dni pred obnovo ribeza misliti na pravo nujno potrebnega komposta za sajenje. Priprava komposta ni povezana s kakimi posebnimi stroški. Treba je samo malo truda in kompost je pripravljen. Pri sajenju ribeza morajo korenine priti v kompost. Po sadiki bi ga naj bilo vsaj eno vedrico, to je cirka deset kilogramov.

Jame za sajenje naj bodo v globino in širino najmanj 40 cm in bi morala priti ob sajenju ribeza na dnu jame najboljše zemlja, potem sadika s koreninami v kompostu ter na to cirka 10 kg prhlega hlevskega gnoja. Če bo sadika posajena tako, mora ob ostalih pogojih dobro rasti in uspevati.

Torej, ko se odločamo za nov nasad in pristopamo k sajenju ribeza, moramo dobro premisliti in vedeti kaj želimo, ker določene stvari lahko uredimo v nasadu samo v času sajenja in potem za časa trajanja nasada napak ne moremo popravljati. Splača se ob tem zamisliti in preudariti in potem pravilno ukrepati, oziroma poskati najboljšo dano možnost.

V. F.

Zasedala je komisija za varstvo pri delu

V začetku aprila se je sestalo članstvo komisije za varstvo pri delu, katere organ je Odbor za splošne zadeve. Komisija se je sestala v razširjeni obliki in tokrat v obratu Mesnine. Po ogledu proizvodnje v obratu, se je njeno delo nadaljevalo. Po vnaprej pripravljenem gradivu je članstvo razpravljalo o poročilu, problematiki in smernicah varstva pri delu ter o obveznostih, programu, problemih in zmogljivosti dela službe kot takšne.

Iz priloženih poročil o problematiki letnega poročila in analize delovnih nezgod ter iz izjav zaslišanih ponesrečencev in prič, je bilo zaključeno, da je bilo lani zaradi nesmotrnega načina dela in kršitve osnovnih uzanc varnega načina dela, kar čez 45 % vseh delovnih nezgod. Ta podatek je dovolj zgovoren za nadaljnje usmerjanje pre-ventive za odpravo vzročnih pomanjkljivosti zlasti v obratu Mesnine, DE Mleko ter DE Vital. Ta podatek je precej zaskrbljujoč oziroma je zelo očiten, če upoštevamo strukturo stanja zaposlenih.

Razmerje vodstvenih in strokovnih delavcev bi bilo v odnosu do izvršilnih delavcev 1 : 3 v korist slednjim. (Brez zaposlenih v DE Skupne službe.)

STRUKTURA DELAVCEV PO KATEGORIJAH IN VPLIVIH (samo proizvodne delovne enote)

Število delavcev na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih: 186 ali 9 %.

Število delavcev na strokovnih delovnih mestih: 289 ali 15 %.

Število delavcev na izvršilnih delovnih mestih: 1.61 ali 76 %.

Skupaj vseh delavcev: 2006 100 % (brez DE Skupne službe).

Število zaposlenih na delovnih mestih z obeležjem NEVARNO: 167 ali 8 %.

Število zaposlenih na delovnih mestih z obeležjem ZDRAVJU ŠKODLJIVO: 179 ali 9 %.

Število zaposlenih na delovnih mestih z obvezo PREIZKUSA ZNANJA IZ TVARINE VD: 248 ali 12 %.

Le-to da misliti, da je bilo pretežno število nesreč prav zaradi neodgovornega odnosa neposrednih odgovornih vodij dela ne samo do varnega dela, ampak do dela sploh.

Kršitev zahtev varstva pri delu je opaziti kar v osnovah. Pri razpisih ali objavah prostih delovnih mest ne uveljavljamo pogoja oziroma zahteve o obvladanju zahteve znanja iz tvarine varstva pri delu za delovno mesto, za katero to predvideva akt o sistemizaciji. Iste napake opazamo pri zaposlovanju ostalih delavcev, zlasti na nevarnejših in zdravju škodljivih mestih.

Pri slednjih zanemarjamo tudi obvezen prehodni zdravniški pregled. Pri nabavi strojev, naprav in ostalih delovnih sredstev se še vedno načelno zanemarjajo stališča in vrednosti pomena do varnostnih potreb. Posledice takšnega odnosa se v poznejšem času odražajo kot nepotrební stroški zaradi nepotrebnih dodatnih del in opreme.

Kar tako brez varnostnih pasov se zviramo po drogovi
Stol samo malo čez rob, pa »lop« ob tla in počí glava

Izvajanja sanacijskih in ureditvenih ukrepov, zahtevanih od RID ali službe VD v podjetju, ne potekajo sočasno v zahtevanih rokih.

Tako kasni obrat Kmetijstvo za ureditvijo varnostnih navez v govejih hlevih, pri dokončni ureditvi že delno saniranih tovornih dvigalnih v sušilnicah za hmelj, kasni pri materialni kvalitetni in kvantitetni protipožarni opremitvi pri izobraževanju in varnostni vzgoji zlasti vodstvenega in strokovnega kadra.

Obrat Mesnine je v zaostanku za zahtevanim rokom za odpravo pomanjkljivosti pri ureditvi klavnega prostora, pri dopolnitvi ureditvi nekaterih strojev in naprav v novi predelavi, pri nabavi nekaterih varnostnih sredstev in opreme pri klanju.

DE Kooperacija ima še vedno precej neurejenih ali pa delno urejenih tovornih dvigal, ki zlasti ogrožajo delavce tam, kjer nimajo stalno zaposlenih delavcev. Tudi traktorjev je še precej z neurejenimi kabinami in sedeži. Kritike je vredno dejstvo, da je pred krat-

kim nabavila težje traktorje s kabinami, ki so za zdravje vse prej kot varne in zdrave (zvočna resonanca). Vse prepogosta je še uporaba neprimerno opremljenih priključkov (nezaščiteni kosilni gredi, neprimerno opremljene priklole, nepredpisno označeni priključki, nenamenska uporaba strojev itd.).

DE Vital kasni pri dopolnitvi opremitve skoraj pri vseh strojih in napravah zlasti v predelavi, kasni pri sanacijskih ukrepih pri samih vzdrževalnih delih delovnih prostorov, kakor tudi pri posodobitvi varnejše tehnologije dela. Zelo neurejena in neodgovorna je organizacija za nudenje prve pomoči in pri javljanju nesreč pri delu. Pereče je vprašanje varnega notranjega prometa. Nujna je nabava vilicarja.

DE Šmarje kasni pri sanaciji delovnih pogojev v strojnem servisu in pri ureditvi traktorjev ter priključkov kot v DE Koope- racija. Sanacija tovornih dvigal še ni dokončana.

DE Gozdarstvo mora v smislu sanacijskega ukrepa vse navadne ročne motorne žage zamenjati z antivibracijskimi žagami.

V avgustu 1972. leta je bil že dokončno izdelan osnutek splošnega dela novega pravilnika o varstvu pri delu, ki pa zaradi neurejenosti razmer strojepisnice do danes še ni napisan. Potreba po novem pravilniku z normativi oziroma pravili za varno delo izhaja zaradi zastarelosti in neprimernosti dosedanjega pravilnika. Po zahtevi dveh ureditvenih odločb RID bi moral biti v celoti sprejet do 30. 3. 1973. Z ureditveno odločbo je zahtevano okrepiti službo z vsaj še enim ustreznim varnostnikom.

Neodgovorno in površno je poročanje od posameznih enot v zvezi z delovnimi nezgodami. Posebno svojstven je odnos pri nabavi osebnih zaščitnih sredstev. V 70 odstotkih ta sredstva nabavljajo mimo službe za varstvo pri delu. Nabave v večini primerov niso v skladu z zahtevo namena uporabe in zakonitosti.

O PROBLEMIH DELA SLUŽBE ZA VARSTVO PRI DELU JE BILO UGOTOVLJENO NASLEDNJE:

Služba je z ozirom na število zaposlenih in raznolikost dejavnosti podjetja ter števila ponesrečenih ob upoštevanju stopnje nevarnosti, zlasti še ob širitvi dejavnosti in povečanju podjetja na eni strani ter zahteve dela po programu in opisu dela, zlasti pa obvezi 10. čl. TZVD, na drugi strani, delo službe je zelo raznoliko, prezahtevno in preobremenjeno posebno še, ker delo opravlja le ena oseba. Analiza deal je pokazala da je borih 20 % varnostnikovega angažiranega časa namenu neposredno vezanem na delu.

Do nekaterih že naštetih problemov pride zaradi neprimerne odnosa nekaterih strokovnih služb do upoštevanja zahtev varstva pri delu. Ti problemi pa bi bili v večji meri ublaženi, če bi bila koordinacija od strani strokovnih služb do službe varstva pri delu boljša. V samoupravnih aktih (pravilniku o VD, pravilu o zasnovi in izvedbi investicij) je sicer določena primerna koordinacija, toda žal le na papirju. Služba je večkrat obremenjena z namenskim delom z raznim administrativnim delom. Ažurnost dela te je večkrat odvisna tudi od odnosov znotraj skupnih služb in celo sekretariata. Omembe vredno je tudi vrednotenje in ocenitev dela službe varstva z ozirom na zahteve in obseg dela. V primerjavi z razmerami vrednotenja dela v podjetju je neprimerno in v nasprotju s pravili.

Značilno je, da se pri vsakokratnem novem vrednotenju tega dela to delo ne vrednoti po zahtevah narave dela.

Informirano je bilo, da ima zlasti kmetijstvo precejšnje probleme zaradi slabih in neažurnih zdravstvenih storitev zdravstvene službe. Razne ustanove pri enakem obsegu zdravstvenih uslug svoje usluge različno vrednotijo. Razlike v ceni so celo za 100 %.

OB OBRAVNAVANJU PROBLEMATIKI IN DNEVNEM REDU SEJE SO BILI SPREJETI SKLEPI:

1. Da se še neporavnana obveznost — sklep — za razgovor s proizvajalci čistilnih sredstev za izdelavo ustreznega čistilnega sredstva realizira do konca junija t. l.

2. Da služba za varstvo pri delu sproti poroča posameznim enotam o gibanju nesreč in boleznin z namenom, da odgovorne osebe povzročijo, da se odsotnost z dela zmanjša na minimum.

Poročila sestavljajo po trimesečjih.

3. Da informiramo odbor za splošne zadeve o problematiki varstva pri delu, da ta povzroči pri odgovornih delavcih rešitev naslednjih problemov:

- dotiska in potrdi osnutek splošnega dela pravilnika o varstvu pri delu;
- da 58. člen Pravilnika o delitvi osebnega dohodka dopolni z določilom, da nagrada za stalnost tudi ne pripada delavcu, če zaradi dokazne vinjenosti ni moral ali smel opravljati dela;
- da imenuje in potrdi nove člane komisije in to iz DE Vital in iz DE Kooperacija;
- da prouči in reši problem preobremenjenosti službe varstva pri delu z dodatno sistemizacijo in zasedbo enega DM referenta za varstvo pri delu;
- da zadolži vodje posameznih strokovnih služb o upoštevanju in vgrajevanju elementov varstva pri delu zlasti v točkah A/5.1, 8.3 in 9.1, postopka za oblikovanje investicijskih odločitev in za izvedbo investicij kot zahteva Navodilo o urejanju, financiranju, načrtovanju ter izvajanju investicij;
- da določi posebno komisijo, ki bi navezala razgovore z zdravstveno službo našega področja o rešitvi problemov glede zdravstvenih storitev istih.

4. Potrjen je program dela službe za varstvo pri delu za 1973. leto z dopolnilom, da ta izdela posebno študijo o uvajanju ljudi na delu. S tovrstnim uvajanjem naj bi pričeli že s 1. majem t. l. v obratu Mesnine in Strojna postaja.

Ob spremembi ali dopolnitvi Pravilnika o delovnih razmerjih KK Hmezd Zalec pa bi se uzance uvajanja v delo interno uzakonile.

5. Služba varstva pri delu bo v prihodnje preko internega glasila sporočala o novitetah na področju varstva pri delu, zlasti še pri osebnih zaščitnih sredstvih.

Služba varstva pri delu

**KMETIJSKI KOMBINAT HMEZAD
KMETIJSTVO ŠMARJE**
R A Z G L A S
O RAZPISU JAVNE DRAŽBE

Na podlagi sklepa sveta TOZD Kmetijstvo Šmarje z dne 12. 2. 1973 in komisije za nepremičnine z dne 26. 3. 1973 bodo po spodaj navedenem razporedju izvršene

JAVNE DRAŽBE

nepremičnin, in sicer:

1. dne 15. 5. 1973 pri gostišču Sladka gora:

a) ob 9. uri za stanovanjsko hišo Pijovci št. 63 na parc. št. 190 v izmeri 460 m², št. 1189 pašnik 396 m², št. 1190 sadovnjak 5737 m², št. 1191 njiva 6258 m², št. 1193 pašnik 593 m², št. 1207 pašnik 1690 m², št. 1163 sadovnjak 1780 m², št. 1164 sadovnjak 2769 m², št. 1165 njiva 3726 m², — vse v vl. št. 129 k. o. Pijovci.

Izključna cena za hišo s parc. št. 190 znaša 19.411 din. Za ostala zemljišča pa po 1,50—5,00 din za m², glede na kvaliteto zemljišč.

Nadalje za parcele št. 1166 sadovnjak 4503 m², št. 1194/1 sadovnjak 3072 m², št. 1195 travnik 1316 m² in št. 1194/2 vinograd 956 m² — vse v vl. št. 475 k. o. Pijovci, za izključno ceno 1,50 do 5,00 din, glede na kvaliteto zemljišč;

b) ob 11. uri za parc. št. 1225/1 njiva 1017 m², št. 1225/2 njiva 1471 m², št. 1220/2 travnik 9771 m² in št. 1228 pašnik 3341 m² — vse vl. št. 376 k. o. Lemberg — okolica, za izključno ceno 1,50 din za m²;

c) ob 12. uri za parc. št. 739/1 travnik 3392 m², št. vl. 65 k. o. Lemberg — trg (bivše sejmišče), za izključno ceno 3,00 din za m²;

d) ob 13. uri za parc. št. 57 njiva 5485 m², vl. št. 61 k. o. Lemberg — trg, za izključno ceno 4,50 din za m² (ribezov nasad).

2. dne 18. 5. 1973:

a) ob 8. uri na kraju samem na parc. št. 186/1 za parc. št. 186/1 njiva 987 m², vl. št. 197 k. o. Sp. Kostrivnica, za izključno ceno 7,00 din za m²;

b) ob 9. uri na kraju samem na parc. št. 177 za parc. št. 177 travnik 2705 m², vl. št. 264 k. o. Sp. Kostrivnica, za izključno ceno 2,50 din za m²;

c) ob 10.30 pri gostišču v Podplatu za parc. št. 30, travnik 11959 m², vl. št. 375 k. o. Lemberg — okolica, za izključno ceno 3,00 din za m².

3. dne 22. 5. 1973:

a) ob 9. uri na kraju samem na parc. št. 119 za parc. št. 119 njiva 5227 m², za izključno ceno 4,00 din za m² in za parc. št. 118 travnik 1688 m², za izključno ceno 2,00 din za m² — obe parceli sta vpisani v vl. št. 190 k. o. Tekačevo;

b) ob 10.30 na parc. št. 119 za parc. št. 172 travnik 2739 m², vl. št. 190 k. o. Tekačevo ter za parc. št. 175/1 njiva 4548 m² in št. 171 njiva 2042 m², vl. št. 180 k. o. Tekačevo, za izključno ceno 2,80 din za m²;

c) ob 12. uri tudi na parc. št. 119 za parc. št. 64/1 njiva 1948 m², vl. št. 180 k. o. Tekačevo, za izključno ceno 4,00 din za m².

4. dne 25. 5. 1973 na sedežu poslovne enote Pristava:

a) ob 9. uri za parc. št. 487 travnik 4280 m², št. 496/2 travnik 5866 m² in za parc. št. 497 travnik 2338 m², vl. št. 5 k. o. Plat, za izključno ceno 1,50 din za m²;

b) ob 12. uri za parc. št. 1421 vinograd v naravi pašnik 4370 m², št. 1417 travnik 396 m², št. 1419 travnik 666 m² in št. 1420 vinograd 773 m², vl. št. 554 k. o. Roginska gorca, za izključno ceno 2,00 din za m².

5. dne 29. 5. 1973 na sedežu poslovne enote Kozje:

a) ob 9. uri za parc. št. 351/1 travnik 5070 m², št. 351/2 travnik 890 m² in št. 47 stavbišče — porušeno 36 m², vl. št. 456 k. o. Zdole, za izključno ceno 2,00 din za m² ter za parc. št. 48 stavbišče — porušeno 14 m² in št. 351/3 travnik 4380 m², vl. št. 360 k. o. Zdole, za izključno ceno 1,20 din za m²;

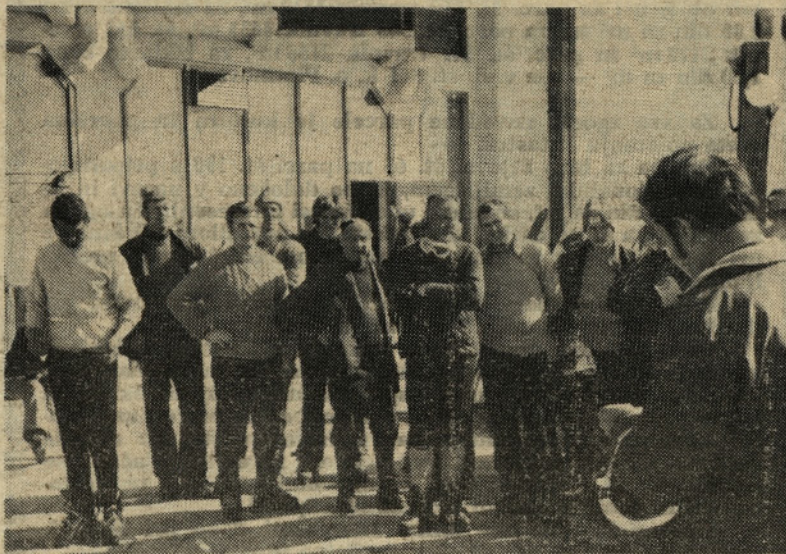
b) ob 10.30 za parc. št. 272/3 travnik 2400 m², vl. št. 370 k. o. Kozje, za izključno ceno 3,00 din za m².

6. dne 30. 5. 1973 v pisarni poslovne enote Rogatec:

a) ob 9. uri za parc. št. 133/2 vrt 288 m² in št. 589/2 njiva 3633 m², za izključno ceno 2,50 din za m². Nadalje za parc. št. 351/2 travnik 3886 m² in št. 145 travnik 2590 m², za izključno ceno 1,50 din za m² ter za parc. št. 152/6 pašnik 1014 m², št. 133/1 pašnik 9071 m², št. 55/2 stavbišče v naravi pašnik 187 m², št. 152/2 vinograd v naravi pašnik 4561 m², št. 134 pašnik 1737 m², za izključno ceno 0,50 din za m², vse vl. št. 33 k. o. Rogatec. Za parc. št. 150 travnik 2427 m², za izključno ceno 1,50 din za m² ter za parc. št. 158 pašnik 4881 m², št. 131 pašnik 6150 m² in št. 132 pašnik 716 m² za izključno ceno 0,50 din za m², vse vl. št. 339 k. o. Rogatec;

(Nadaljevanje na 16. strani)

I. ACROSKI V SLIKI

Zbrane tekmovalce, ki so se vprašujoče in ocenjujoče spogledovali, je nagovoril v imenu KK »Hmezad« — pokrovitelja — direktor inž. Veljko Križnik

Sodniška peterka, na čelu z neumornima Žolijem in Andrinom, je svoje delo — štartanje in »stopanje« opravila brezhibno

Ne samo dekleta, tudi »mladin-ce« in »starejše mladince« so dajala zadnja vratca pred ciljem. Slika priča o zagrizenosti Maje

Zmagovalka Majda Virant z Inštituta za hmeljarstvo iz Zalca, ni hotela dati izjave za tisk, le zadovoljno se je smehljala

b) ob 10.30 za parc. št. 78/1 pašnik 400 m², št. 78/2 pašnik 90 m² in št. 79 sadovnjak 3387 m², vl. št. 146 k. o. Stojno selo, za izključno ceno 3,00 din za m².

7. dne 1. 6. 1973 na sedežu poslovne enote Šmarje pri Jelšah ob 9. uri za parc. št. 560 travnik 1519 m², za izključno ceno 2,00 din za m² ter za parc. št. 548 travnik 3633 m², št. 551 travnik 2172 m² in parc. št. 549 travnik 2158 m², za izključno ceno 1,50 din za m² — vse v vl. št. 341 k. o. Platinovec.

Za vse zgoraj navedene parcele je kultura in površina vzeta po stanju katastra.

Dražba za hišo Pijovci št. 63 na parc. št. 190 s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem, ki bo določeno v naravi in ki znaša 5,00 din za m², se lahko udeležijo vsi zainteresirani. Za ostala zemljišča pa samo osebe, ki se izkažejo s potrdilom SO Šmarje pri Jelšah, da jim je kmetijska dejavnost edini vir za preživljanje.

Pred dražbo mora vsak dražitelj položiti v gotovini pri dražbeni komisiji varščino v višini 10 % izključne cene.

Po opravljeni dražbi bodo s kupci v 15 dneh sklenjene kupne pogodbe. Kupnino, prometni davek ter takse zemljiško-knjižnega prepisa bo moral kupec plačati takoj po sklenjeni kupni pogodbi. V kolikor ne bi v pogodbenem roku kupec plačal kupnine in prometnega davka, lahko prodajalec razpiše ponovno dražbo in mora v tem primeru zdražitelj plačati vse stroške, ki so nastali v zvezi s ponovnim razpisom ter nadomestiti morebitno razliko v doseženi kupnini.

Vsa ostala pojasnila lahko zainteresirani dobe pri Kmetijskem kombinatu Hmezd — Kmetijstvo Šmarje.

Komisija za nepremičnine

(Nadaljevanje s 6. strani)
udeležilo 23 delavcev, skupno 101 delavec.

Izredno šolanje naših delavcev je še vedno zelo razširjeno. Delavci se šolajo na vseh stopnjah šol (47), od tega 5 delavcev na visokih, 21 delavcev na višjih in 21 delavcev na srednjih šolah. V letu 1972 je končalo šolanje 12 delavcev in sicer: na Biotehniški fakulteti III. stopnje za veterinarja-specialista Matjaž Marjan in Peterlin Jernej, na Višji šoli za organizacijo dela Jeriček Zlatko, Žužej Franc, Polc Jelka, Pristovšek Radko in Goršek Andi, na ekonomski srednji šoli Vrečer Marija, Krajnik Milena in Jovan Marija, na živilski šoli — poslovodski oddelek Pečnik Anton in na kovinarski delov, Čede Ivan.

Delavci, ki končajo šolanje, so na ustreznih delovnih mestih, saj so imeli pred končanjem šolanja nižjo šolsko izobrazbo, kot se zahteva za njihovo delovno mesto.

Uvajanje pripravnikov je ena izmed oblik izobraževanja delavcev. Sprejeli smo 18 pripravnikov, za katere smo izdelali skupno z mentorji, ki so izkušeni strokovnjaki, učne programe in spremljali izvajanje pripravniškega staža. Pripravniki so večinoma študenti podjetja, ki se prvič zaposlijo v posameznih TOZD. Preizkus znanja pred strokovno komisijo podjetja ob koncu pripravniške dobe je opravilo 18 pripravnikov, ki so bili razporejeni na ustreznih delovnih mestih, za katera so se uvažali. Ob koncu leta imamo še 17 pripravnikov, in sicer 6 z visoko šolo, 3 z višjo šolo in 8 s srednjo šolo.

Štipendiranje bodočih delavcev je važna oblika kadrovanja v podjetju. V šolskem letu 1971/72 smo štipendirali 84 študentov, v šolskem letu 1972/73 pa 82 študentov, od katerih je 16 študentov na visokih, 2 na višjih, 43 na srednjih in 21 na poklicnih šolah.

V podjetju so se zaposlili 1 z

visoko šolo, 3 z višjo, 4 s srednjo ter 2 študenta s poklicno šolo.

Pri izbiri študentov upoštevamo predvsem učni uspeh, gmotno stanje, mnenje šole in zainteresiranost kandidatov za delo v našem podjetju.

Učenci v gospodarstvu so v podjetju v TOZD Mesnine, Strojna postaja, Gostinstvo. Skupno je bilo v tem letu 90 učencev, za katere organizirajo nadzor nad praktičnim poukom TOZD na osnovi učnih programov šol. V TOZD Mesnine imamo tudi 2 mentorja, ki kontrolirata praktično delo učencev in spremljata uspeh in napredovanje učencev in skrbita za realizacijo učnega programa šol. Učencev v gospodarstvu je vsako leto manj za delovna mesta v TOZD Mesnine in Gostinstvo, medtem ko je TOZD Strojna postaja imela večje število prijav kot razpisanih prostih učnih mest. Za učence v TOZD se zaenkrat vodi vsa skrb na TOZD, kjer je tudi zaposlitev vezana izključno na TOZD, kjer je imel delavec učno pogodbo.

Izobraževanje kooperantov je organizirano za kmete, ki trajno sodelujejo s podjetjem. V podjetju je bilo organizirano izobraževanje po programu v sodelovanju s TOZD Kooperacija in TOZD Kmetijstvo Šmarje, ki tudi organizacijsko pomagata pri izvajanju izobraževalnih akcij. Organizirali smo predavanja in seminarje na področju TOZD Kooperacija in TOZD Kmetijstvo Šmarje. Skupno je bilo za TOZD Koperacija 38 predavanj in seminarjev, ki se jih je udeležilo 1.140 kmetov, za TOZD Kmetijstvo Šmarje pa 5 predavanj z udeležbo 180 kmetov. Traktorski tečaj je obiskovalo 49 kooperantov, od katerih je uspešno opravilo izpit »F« kategorije 39 kooperantov.

V šoli za kmetovalce v Sentjurju iz področja TOZD Kooperacija v II. letniku 12 in v I. letniku 8 učencev, iz TOZD Kmetijstvo Šmarje pa v II. letniku 9 in v I. letniku 11 učencev.

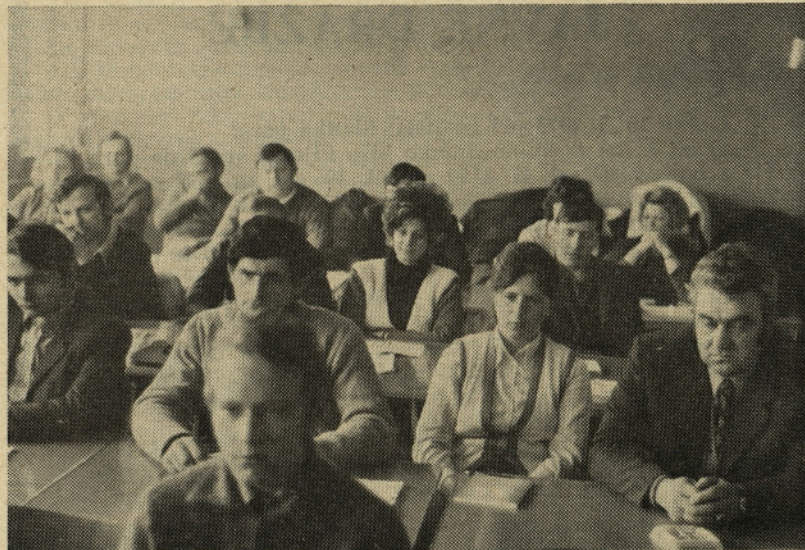
V tehniški kmetijski šoli v Mariboru štipendiramo 7 otrok kooperantov in na kmetijski strojni šoli 1 otroka kooperanta. Vsi učenci, ki jih štipendiramo za področje kooperacijske proizvodnje, bodo po končanem šolanju ostali doma na kmetiji.

V podjetju imamo vsi skromno strokovno knjižnico. Naročeno imamo večje število domačih

in inozemskih revij in časopisov. Strokovne knjige kupimo le na željo posameznih strokovnih služb in zato se v knjižnici le počasi veča knjižni fond.

Za izvajanje celotnega programa izobraževanja smo v sezoni 1972/73 porabili 1.077.500 din namenjenih za izobraževanje.

inž. M. Wagner

Takole so se izobraževali naši delavci od Šmarja pri Jelšah, Šempetra do Radelj ob Dravi. Ponesetek je s politične šole v Šempetru.

DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE

Družbenopolitično izobraževanje v letošnjem obdobju je bilo programirano na osnovi dogovora družbenopolitičnih organizacij v občini, delovnih organizacij in Delavske univerze Celje. Lahko ugotovimo, da so bile priprave solidne in temu primeren tudi uspeh. Opravičljiva je kritika, da bi bila predavanja lahko že pozimi; vendar to uspeha ne more zmanjševati. Če bi lahko govorili o pomanjkljivosti, bi se verjetno lahko samo vprašali, zakaj ni bila udeležba številnejša. Kajti po številu zaposlenih, ki je daleč najvišje v občini, je udeležba 26 slušateljev na prvi stopnji več kakor minimalna.

Program je obsegal 49 ur in je bil v primerjavi z lanskim letom bolj aktualen. Da so bile posamezne teme približane res podjetniški problematiki, je zasluga predavateljev Kombinata. Saj je bilo kar pet predavateljev iz vrst kombinata. Ostale teme pa so podali kot predavatelji družbenopolitični delavci občine.

Rezultat izobraževanja, ki bo moralo biti v bodoče še izpopolnjeno, ne bi bil popoln, če ne bi analizirali odgovorov, ki so nam jih dali slušatelji ob zaključku predavanj. Od skupnega števila 26 slušateljev se jih je kar 15 odločilo, da bi postali člani ZK, če bi jih organizacije ZK predlagale. Upam, da bodo osnovne organizacije to pripravljenost znale izkoristiti.

Zelo zanimivo je bilo mnenje posameznikov na vprašanje ali je tovrstno izobraževanje potrebno. Največ je bilo pritrdilnih odgovorov, posamezne utemeljitve pa so bile naslednje:

- da, na takšen način zve delavec za svoje pravice;
- če bi se mladi udeleževali takšnih seminarjev bi bil priliv v ZK večji;
- potrebno, da bi bilo samoupravljanje bolj razumljivo;
- naučili smo se precej, kar sicer delavci malo slišimo;
- brez osnovnega političnega znanja ne bo popolnega samoupravljanja v delovnih organizacijah.

Takšne in podobne odgovore bo potrebno z vso pozornostjo analizirati, da bomo v bodoče bolj pripravljeno organizirali družbenopolitično izobraževanje. Da bomo vsi doumeli, da je tudi takšen način izobraževanja več kakor potreben. In ne nazadnje, da bomo glede množičnosti pri udeležbi le morali storiti nekaj več. Z rezultati ankete pa se morajo seznaniti vsi tisti, ki v Kombinatnu načrtujejo izobraževanje.

U. M.

SMO ZA POSNEMANJE?

V ameriški državi Nebraski pripravljajo zakon po katerem bodo vse tiste lastnike lokalov, ki bodo tožili žgane pijače mlajšim od 19 let, in vinjene mladoletnike odpeljali na javno neprostovoljno delo po cestah, parkih in drugod.

Sprejmemo tak zakon! Imeli bomo dovolj delovne sile za dela, ki so zanemarjena.

RAZMIŠLJANJE PRIZADETEGA

»Ko nismo nič ustvarili, so po dolini delili, in nam nič dali, sedaj ko smo mi precej ustvarili, pa z onimi vred v dolini nismo nič delili. Pravijo, da so takšni instrumenti. Čudno, mar ne?! Nisem še videl, da bi se dal iz trobente narediti boben.«

POGOVORI

Pogovarjata se urednik Hmeljarja in vodja hmeljarstva Braslovče inž. Franc Cilenšek.

— Marec je bil izredno lep, delno tudi april. Kako daleč ste z deli v hmeljnikih?

— Povsod smo z delom na tekočem. Proti pričakovanju je prišlo dovolj delovne sile tudi mimo »delovodij«, ki nam zbirajo sezonce. Mislim, da k temu pripomorejo stabilizacijski ukrepi in slabi pogoji zaposlovanja sezone delovne sile onkraj meja.

— Kaj pa rez?

— Če nam bo vreme vsaj delno naklonjeno kot do sedaj, bomo z rezjo skoraj končali. S strojem bomo obrezali okrog 70 %, na roke pa le med drogovi in stranske vrste. V slučaju močnejšega deževja bomo primorani obrezati več na roke.

— Povzroča napeljava vrvice kaj težav?

Inž. Franc Cilenšek trenutno med rezači hmelja pod Braslovčami

— Žičenje je normalno. Skrbi me le napeljava plastične vrvice zaradi močnih in v aprilu kar stalnih vetrov. Zjutraj je do malice mirno, takrat napeljujemo vrvice, po malici v vetru pa žico. Premiki stolpa in zamenjave vrvice z žico nam jemljejo dragocen čas, meni pa dajo več pisarije. Lepo bi bilo, če bi na inštitutu

pospešili delo na stroju za fiksiranje vrvice v zemljo.

— Ta nasad za Pretnerjem je nov. Kakšno sorto hmelja ste posadili?

— Na tej njivi smo posadili apolon lani.

Sadili smo izrazito slab material, ki pa se je proti pričakovanju kar dobro vrasel. Vse sadike smo prebrali, zato je bil izpad le 30—35 odstoten. Po navodilu predstavnika inštituta smo posadili tudi odbran slab material. Naše delo je bilo zaman.

Nosilne vrvi vodil smo morali zamenjati na sosednji njivi, ker so po enajstih letih tako zarjavele, da so se trgale.

— Kako boste praznovali prvomajske praznike?

— Lepo je poslušati po radiju in čitati v časopisju mikavna vabila raznih turističnih agencij, ki vabijo delavce na še kar poceni potovanja, ogleda in na oddih vse-

povsod za prvomajske praznike. Za nas delavce v hmeljiščih to redkokdaj velja. Odvisni smo od vremena. Lani smo imeli skrajšane praznike. Kako bo letos? Želimo si več oddiha po pospešenih spomladanskih delih. Zato hitimo in izkoriščamo vsak lep dan, ne dan, vsako uro.

— Hvala za razgovor.

Tov. TONE GRM - direktor TOZD Mesnine

Rojen v Gradišču pri Ljubljani

Po osnovni šoli se je izučil mesarske obrti. Služboval je v Trebnjem in Kranju in se po osvoboditvi preselil v Celje, kjer je najprej bil nakupovalec nato poslovođa klavnice in mesnice Laško. Zatem je postal personalni referent pri bivšem OLO Celje in že 1954. leta upravnik tedanje komunalne klavnice. Ves čas od vključitve klavnice v naše podjetje je bil na odgovornih delovnih mestih te naše pomembne TOZD.

Tov. Tone Grm je v času svojega strokovnega dela našel čas tudi za zelo aktivno in uspešno politično delovanje. V NOB se je aktivno vključil že maja 1942. V ZK pa je bil sprejet 1943. leta.

Po osvoboditvi je ob rednem delu opravljal še vrsto pomembnih družbeno-političnih funkcij.

Ob vsem tem pa je še uspel diplomirati na visoki ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru septembra 1963.

Sedaj, ko prevzema svoje novo zelo odgovorno delovno mesto, mu želimo še mnogo uspehov.

Izkoriščamo to priložnost in izražamo obenem dosedanemu direktorju TOZD Mesnine Jožetu Štrucu iskreno zahvalo za njegov trud in prizadevnost.

Kadrovska služba

OSMRNICE

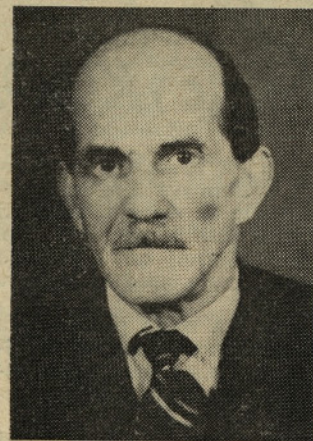
V 80. letu starosti nas je za vedno zapustil naš kooperant

ANTON FELICIJAN

iz Brodov pri Vranskem.

Rodil se je 29. 5. 1890 v Brodeh. Vsa leta svojega življenja je preživel na kmetiji. Bil je zelo skromen in miren. Tako skromno in mirno se je poslovil od nas.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Težko je bilo vsem, ki smo poznali LUDVIKA ŠILDENFELDA, 4. marca 1973 nas je za vedno zapustil.

Rodil se je leta 1894 v Topolščici. Po smrti matere je živel na Vranskem. Vsa svoja leta se je boril le s težavami. Sodeloval je tudi v NOB. Vse od ustanovitve Kmetijske zadruge Vransko, pa do upokojitve je bil zaposlen v skladišču.

Bil je vesten pri delu in dober tovariš. Bil je zelo skromen in vztrajen.

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v lepem spominu.

PE Vransko

NAGRADE PRVOMAJSKE KRIŽANKE

Letošnja prvomajska križanka je lažja, kot so bile prejšnje zato, da jo bo lahko do konca rešil čim širši krog naših zvestih bralcev.

NAGRADE:

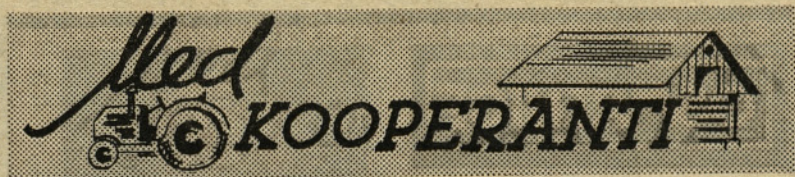
1. — 200 din
2. — 150 din
3. — 100 din
4. — 70 din
5. — 50 din

Pri reševanju vam želimo obilo zadovoljstva, malo iznajdljivosti in potrpljenja, pri žrebanju 20. maja pa obilo sreče. Rešitve pošljite do 20. maja na uredništvo glasila Hmeljar v Zalec.

Uredništvo

Predsednik hranilno-kreditne službe pri PE Polzela Jože Košec je izžrebancem slavnostno podelil kar sedem nagrad. Drugo nagrado, konzervator, je prejela Karla Meklav iz Dobriča. Njih smeh priča, da so z nagradami HKS zadovoljni

Z vodjo PE Braslovče inž. Rudijem Trobišem sva si ogledala izgradnjo hale za obiralni stroj, ki so jo postavili hmeljarji iz Sp. Gorč in Rakovelj ob kapeli na levi strani ceste pred vhodom v Braslovče.

Pri hali sva našla predsednika skupnosti Franca Ušena, blagajnika Jakca Sternada in Karla Rojšeka kako montirajo velika uvozna in izvozna vrata.

Povprašala sva jih, kako kaj delo in strojna skupnost, pa nama je predsednik dejal: »V skupnosti nas je deset hmeljarjev, z okrog 10 hektarji hmelja. S pomočjo predstavnikov Kooperacije smo pripravili načrt, izbrali lokacijo hale in pričeli z delom. Vsi smo prispevali material za gradnjo in zbrali denar za cement in salonitke. Moram poudariti, da se izredno lepo razumemo med sabo in upam, da se bomo tudi znali pametno pogovoriti tudi takrat ko bo sezona obiranja in največ dela. Organizacijsko se bomo zgedovali po že dobro utečenih skupnostih.«

Blagajnik Jakec pa je dodal: »Za halo mora procentualno vložiti vsak po površinah hmelja. Vodimo točno evidenco, da lahko vedno vsakomur pokažemo čisti račun. Res pa je, da nekateri delajo več iz različnih razlogov: ali

imajo veselje, čut odgovornosti, več iznajdljivosti... Saj veste, časa vsem zmanjkuje. No, tistim, ki več delajo, pišemo ure v dobro, da bo črno na belem.«

Rojšek pa nam je pokazal steno hale, rekoč: »To bomo obbili po vselitvi Wolfa 280, ker ga ne spravimo v halo skozi vrata.

Nekaj me teži. Velika krivica se dela od strani starostnega zavarovanja starim stricem in tetam, ki so in še delajo do starostne onemoglosti na posestvih, na katerih so večkrat steber. Pa ti posestvo prevzame mlajši gospodar, ki bo plačeval starostno zavarovanje še 40 let, strici in tete pa ostanejo brez ficka. O teh bi morali več pisati in jih bolj upoštevati, ker to zaslužijo.«

Še je tekel pogovor o lepi pomladi, o pomanjkanju delovne sile, o nekaterih hmeljarjih, ki se jim smeji dolina, ker kupujejo po Nemčiji stare obiralne stroje in še o marsičem.

Inž. Rudi mi je s ponosom pripovedoval, da se z Braslovčani da delati, samo denarja bi moralo biti več. Tako mi je pravil: »Poglej, letos smo postavili 3 hale za stroje: halo za skupnost Male Braslovče — Zg. Gorče, halo v Polčah in to, ki sva jo videla. Največ smo imeli težav s strojno skupnostjo v Polčah, ki se je večkrat formirala pa zaradi neenotnosti zopet razšla. Na našem področju imajo skupnosti 3 rezalnice za hmelj, ki so dobri, a predragi.

Zgradili smo 22 ha lesenih žičnic, od tega posadili 10 ha atlasa. Strojne skupnosti za silažno koruzo imajo 2 silo-kombajna. Ena skupnost tekmuje v republiškem merilu za visoke pridelke koruze BC 360 na 3 hektarjih.

Stalež živine smo povečali za okrog 150 glav.

Mleka bomo odkupili nad 300.000 litrov, kar je enkrat več kot pred letom.

Sveti kooperantov bi imeli večje veselje do dela in večji čut odgovornosti in do upravljanja, če bi na PE imeli več sredstev za samostojno razpolaganje.«

V Bukovju nad Frankolovim sva s pospeševalcem Tancem obiskala rejca piščancev Stanka Bukovskega. Le-ta si je napravil opeko sam, pozidal pitališče sam, le notranjo opremo mu je montiralo domače podjetje iz Poljskave. Pravi, da bo, ko bo prišel na zeleno vejo, pitališče še podaljšal. Sedaj pita 11.000 piščancev v šestem turnusu.

S piščanci je zelo zadovoljen, ker so zelo ješči in živahni. Je zelo vesten in prizadeven rejec.

Kooperant Mirko Skočir ima dobro opremljeno kmetijo v Strmecu. Tanc je imel pri njem opravek, pa sem si ogledal posestvo. Zanj bi lahko rekli, da že ima vse, kar bi naj sodobno opremljena kmetija imela. Ne bom našteval, le to naj povem, da ima v hlevu 6 krav in 16 piščancev. Gospodar je predsednik strojne skupnosti za silažo. Nameravajo kupiti z lastnimi sredstvi najnovjšo sejalnico koruze.

Kako pa kaj kooperacijski odnosi, ga povprašam.

»Veste, z vsako veliko stvarjo je tako, da se vleče za glavo, periferija pa zaostaja. Glasoval sem, da bi naj PE Vojniki bila samostojna TOZD pod občino Celje, pa sem se menda nekaterim zameril.« Je odgovoril gospodar.

Natočil nama je kozarec belelega. Na ugotovitev, da ni z domačih vinogradov, je Skočir dejal: »Ne, res ni! Grozdje za to vino so mi mimogrede pripeljali iz Iloka prekupčevalci, ki so šli po suh hmelj v Savinjsko.«

Za konec postopanja med kooperanti naj omenim še zanimivost. Skočirjev oče izvira iz Vrsnega pod Krnom — rojstne vasi Simona Gregorčiča. Od tam je Mirkov oče pribežal iz Italije k nam. Za spomin na očeta in Vrsno mu sedaj visi v hiši velik in lep portret Simona Gregorčiča, ki je muzejsko zaščiteno in vreden ogleda.

Kooperanti, pišite nam o vašem delu in težavah!

Lep pozdrav!

Urednik

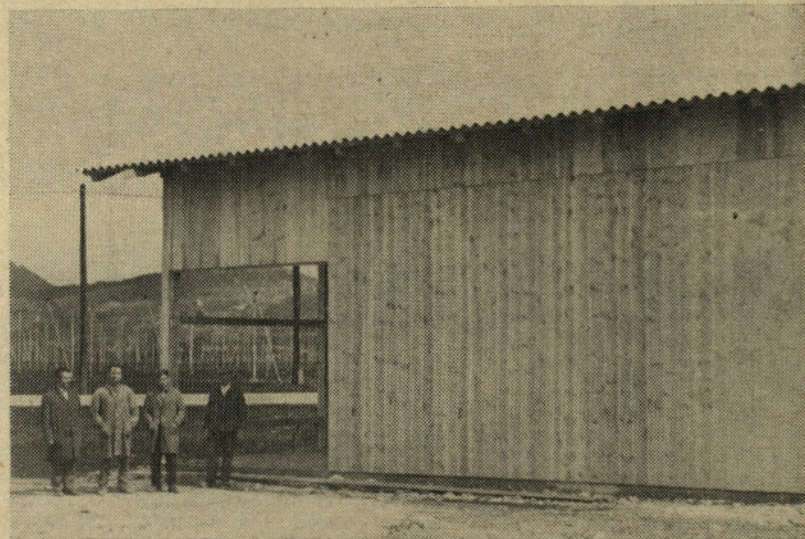
17.

Obletnica poroke je bila v znamenju prikrite vznemirjenosti. Bilo je precej ugibanj, zbrana družina je bila ena sama neznanica. Kdo komu hodi v zelje? Milan dolži inženirja Srečka. Pa ni niti malo kriv. Sprašujeta se Grabnarja, sprašujeta Obrekarja, tudi Majda je vznemirjena. Lepa gospa Liljana pa je v tej vznemirjenosti nepopisno srečna. Končno ji je uspelo videti Milanov dom, srečala se je z Majdo. Čudovito dekle! Liljana ne misli na jutrišnji dan. Pri njej in v njej sami je vse enkratno. Tudi telesno in duševno življenje. Milan ni prvi in ne zadnji hišni pomočnik. Vsi se hudejejo nad časom, lepa Liljana pa ga ima na pretek. Mož je v pravem smislu vojak. Na oko navkljub letom čudovit moški: postaven, šarmanten, novosadska dekleta norijo zanj. On pa je trdnjava. Najboljši tovariš fantom v četi, v postelji pa velik zaspane. Liljana pa pogreša skokovitih ljubezni, ki jih je doživela pred poroko. Milan je samo delček njene pohotnosti. In vendar je nekoliko drugačen od drugih. Zato je zdaj v Obrekarjevi hiši. Ali ni to malce prehudo tveganje? Takoj, ko je odprla vrata, je opazila Milanovo vznemirjenje. Ne bo ga izdala, Milana nikoli. Mora ga izvleči iz namišljenega blaga, pred vsemi bo oprala njegovo nedolžnost. »Morala sem priti. Koliko lepega mi je Milan povedal o vaši dolini. In o zaročenki Majdi, o hmelju, o mladih zadrugnikih, o inženirju Srečku. Tudi v meni se pretaka kmečka kri. In vendar: namesto v šolo sem šla na matični urad z oficijem. Otrok nimava in jih nikoli ne bova imela. Midva že ne. Pa sva kljub temu srečna. Mogoče še preveč. Jutri se vrnem. Milan, ti pa si dva, tri dni podaljšaj dopust. Ti je prav? Znaš plesati kolo? Dajmo, zaplesimo!« Vsi — razen polomljenega Obrekarja — so zaplesali pozno v noč.

18.

Teh besed ni povedala kar med podboji. Obrekar jo je povabil k mizi. Rokovali so se in Liljana je vsakogar tudi poljubila. To je stara srbska navada, ki je Obrekarju in Grabnarju kar prav prišla. Sladko vince pa je naredilo svoje. Kakor balzam je se vlezlo v mlada, srednja in priletna telesa. In ne smemo se čuditi, če se pri plesu ni nihče utrudil. Saj so vabili lepo Liljano, da ostane, da prenoči, da jo bodo jutri z zapravljivčkom peljali na postajo. Noč pa je bila jasna, na nebu in na zemlji ena sama romantičnost, en sam ključ po neuziti ljubezni. Inženir Srečko ji je ponudil spremstvo. Ni ga odklonila. Nihče ne ve, kaj se je kuhalo v Milanu. Poslovila sta se in šla. Srečko je stopil na bližnjico. »Lepotica, tu, med hmeljišči jo bova ubrala proti postaji. Saj ste rekli, da ste s kmetov doma, ne? Poglejte, naša grenka roža se bo vsak čas razbohotila. Se kak mesec in že jo bomo začutili v nosu. Imate dober nos, dobro vsrkavate vonjave naše prelestne narave.«

Vince je sladko, teče prav gladko! Si je mislila Liljana, ko se je za hipec v mislih pomudila v Novem Sadu, kjer sameva mož in skozi odprto

Pred vhodom v Braslovče stoji velika, svetla lesena hala za obiralni stroj. Postavili so si jo marljivi hmeljarji Radvelj in Sp. Gorč. Franc, Jakec in Karl v razgovoru z vodjo PE inž. Rudijem Trobišem.

okno pošilja globoko hrčanje na gladino neskončne reke. Potem pa je v Srečku nekaj trznilo, ves je vztrepetal, krempo je zgrabil novosadsko lepoto in jo utišal z neskončno dolgim poljubom.

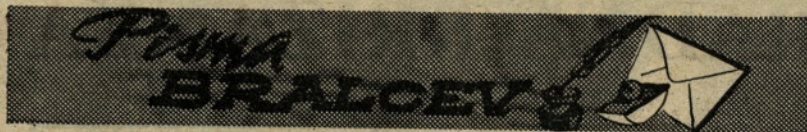
19.

Grabnarja sta se poslovila. Majda je brez pozdrava skočila čez prag in odhitela za hišo. Obrekarja sta se spogledala. Milan malce pobledi. Srce v tisi sprašuje: Kaj se bo iz tega izcimilo? Ji je mar zaradi Liljane težko? »Stopi in pogledaj!« ukaže Obrekar, stara Obrekarica zamomlja v kuhinjo: »Ko sem jaz bila mlada, nisem bila taka avša, to pa ne.« Najbrž je hotela povedati, da so bili drugačni časi in da je ljubezen na kmetih nekako drugače potekala. Zmotil jo je Obrekar: »Obkladke pripravi. Nocoj se v mojo posteljo spravi; madonca, saj me bo v hrbtu revma skrivala!« Grabnarica pa je med potjo dregnila v moževa rebra: »Ti nisem rekla. Iz te moke ne bo kaj prida kruha.« Grabnar nazaj: »Pa kaj se vtišiš med mlade. Stavim, da bo ta mladi Obrekar našo Majdo nocoj spodbil! Ha?« — Ježeš! se je Grabnarica prekrizala.

Majda ni tekla predaleč. Prav na ozarrah razsežne žičnice jo je zgrabila močna roka. To je Milan, Majdin zaročenec. Majda drhti in Milan tudi. Majda je jezna, vsaj dela se tako. »Kaj vraga počneš v tistem Novem Sadu? Nič več ne verjamem vate, nič več...« zajoče. »Majda!« vzdrti Milan. »Ko vendar več, da sem tvoj in zares samo tvoj...« Potem so zvezde šteje poljube, mesec je videl, kaj se je tisto noč zgodilo na ozarrah.

20.

April je dal svoje. Bilo je precej moče in ljudje so govorili o dobri letini. Milan je še vedno pri vojaki. Z lepo Liljano sta že dolgo na bojni nogi. Liljana se dela, kakor da se nič ni zgodilo. Milan je odrezav in jezav. Jezav zato, ker mu je kar naprej govorila o šarmantnem inženirju Srečku, ki da ji je tistega večera vzel »nedolžnost«. Milan pa je kar naprej pri Majdi. Pa če se je tiste noči zares kaj ucimilo? Vsak dan prihajajo pisma. Pisma mladih zadrugnikov in tudi Majdina. Pišejo mu, da bodo za prvi maj na Mrzlci pripravili velik shod. Čez noč bodo gori in potem še ves dan. Presneta vojašina! Bodo prenočili na skupnem ležišču? Kdo neki se je bo tiščal? Inženir Srečko! Ne! Je Majda podrčevala v vsakem pismu. Ko se vrneš za vedno, bova šla sama na Mrzlico, na Kal, na Partizanski vrh, na Cemeniško. Trgala bova cvetlice, kakor si ti utrgal mojo nedolžnost. In še nekaj. Zdaj smo dobili še kar mlado inženirko. Srečko je nor nanjo. Omrežila ga je in zdaj govori samo o njej, o inženirki Silvi. Si hud name? Nikar! Nekam čudno se počutim. Da nisva tistega večera kaj napletla? Bojim se, zares se bojim: ko pa pomislim nate, sem presrečna...« Milan pa jo v pismih svari: »Ne hodi za prvega maja na Mrzlico, prosim te — ne hodi!...«

TOVARIS UREDNIK!

Da sem pričel pisati tele vrstice, me je vzpodbudilo razmišljanje, o čem še pisati v Hmeljarju, da bo bolj zanimiv, kdo naj vse sodeluje, da ne bodo ob koncu člankov vedno ena in ista imena, ali pa še bolj sramežljivo zmeraj iste inicialke. Kako povečati zanimanje za naš list, da ne bo urednik sam prepuščen akciji zbiranja prispevkov, da ne bo v zadregi, ko bo rok za oddajo prispevkov. In v tem razmišljanju se mi je izluščilo tudi nekaj predlogov.

V istem trenutku, ko bomo formirali širši uredniški odbor s predstavniki vseh TOZD, bi veljalo razmisliti in imenovati v vsaki TOZD dva do tri člane, ki bi jim bila dolžnost skrbeti za aktualne prispevke iz življenja in dela v posameznih delovnih skupnostih. Tako bodo prispevki bolj izvirni, neposredni in dostopni vsem našim bralcem. Morda bi ti člani iz TOZD poskrbeli, da posamezne številke ne bi bile zložene na kupu v raznih pisarniških prostorih.

Na tak način zbrane prispevke lahko izbira ožji uredniški odbor za objavo in verjetno bo prispevkov dovolj. Tako bo mogoče nekdo napisal prispevek, nekdo, ki tega ni pripravljen ali pa ne zmore, pa bo že veliko pomagal z idejo. Takrat bomo tudi lahko brali v našem listu, zakaj je bilo tako minimalno število udeležencev pri političnem izobraževanju, čeprav je bilo v delovnem času. Mogoče tudi o tem, zakaj spet šele meseca marca, ko se prične delo na polju. Če bomo predstavili nekatere naše tovariše, ki delajo tudi v organih krajevne samouprave, bodo nekatere stvari tudi bolj razumljive. Mogoče bomo takrat zvedeli tudi rezultate popisa članstva ZK, ali kaj so nam napisali v svoje ankete vodilni delavci Kombinata? Kako so svoje delo ocenile organizacije ZK v celem Kombinatu? Ali so bila poročila temeljita? Zvedeli bomo še marsikaj poleg poročil oziroma obvestil. Mogoče bomo koga predstavili tudi takrat, ko bo deležen posebnega priznanja in ne samo takrat, ko mu bo izrečena kazen. Lahko, da bo idej toliko, da bo nova rubrika kar sama nastala. Skratka, če bodo tele vrstice vzpodbudile k razmišljanju, bo več pisanja, se bomo bolj spoznali in tudi lažje delali. To je moje mnenje, zaposlenih pa nas je v Kombinatu vendar dva tisoč.

M. Uranjek

Cene penzionov za letovanje

Odbor za splošne zadeve je sprejel cenik za letovanja v sezoni 1973 v vseh naših počitniških kapacitetah.

Zaradi višjih cen prehrane in stroškov najemnih ležišč je dnevni penzion ob morju zvišan od 45 din lani na 50 din letos. Za otroke do 2 let brez ležišča je penzion 15 din na dan, od 2—10 let pa 50 % ali 25 din na dan.

Do penziona po tej ceni imajo pravico člani delovne skupnosti podjetja in njihovi ožji družinski člani; zakonec, otroci in starši, če jih vzdržujejo in nimajo svojih dohodkov, drugače je cena dnevnega penziona za družinske člane 55 din na dan. Eventualne proste kapacitete (v Crikvenici — Rabu) lahko dodelijo drugim, vendar je za te cena dnevnega penziona 65 din na dan. Te cene veljajo za vse naše počitniške kapacitete v Crikvenici, Barbatu in Biogradu. K cenam penziona moramo prišteti še turistično takso.

Letovanje na Golteh je organizirano tako, da vsak interesent v času od 1. 4. do 30. 11. 1973 plača stroške prenočevanja 5 din na noč za ležišče, za prehrano pa skrbi vsak sam, (ali sam pripravlja v naši depandansi, za kar obstaja možnost, ali pa se abonira v Izletnikovem hotelu).

Komisija za družbeni standard je izvedla razporeditev vseh prijavljenih, ki bodo dobili obvestila o času in kraju razporeditve. Na teh obvestilih bo naveden ves postopek od vplačila in višine akontacij, odjav itd., kar bodo morali vsi tisti, ki bodo letovali upoštevati.

Kadrovski oddelek

ANEKNOTE

Temistokles je takole zavrnil Simavida s Kiosa, ki ga je bil prosil za nezakonito posredovanje pri razsodbi: »Če bi jaz vas prosil, da napačno požete pri polnem avditoriju, ali bi mi ustregli?«

Grški pesnik — cinik — Timan je nekoč videl dva obešenca na figovcu in vzkliknil:

»Ko bi le nebo hotelo, da bi vsa drevesa rodila takšne sadeže!«

Mark Twain je nekoč dejal:

»Po božji milosti imamo v naši

deželi tri neizrekljivo dragocene stvari: svobodo izražanja, svobodo mišljenja in toliko razsodnosti, da v praksi nikoli ne uveljavljamo ne prve ne druge.«

SAMOUPRAVNO

Šef — na sestanku: »Tovariši, to bomo delali tako, ono tako, to moramo delati tako, ono tako...«

Eden navzočih: »Tovariš šef, jaz menim, da bi to delali tako...«

Šef: »Ne moremo, tovariš, saj moramo delati tako, kot smo se dogovorili!«

SLABE SADIKE HMELJA

Po dolini je bilo slišati od vodij PE Koperacija in od hmeljarjev, da Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu razpošilja izredno slabe sadike novih sort hmelja.

Kooperanti iz Petrovč so poklicali kmetijskega inšpektorja občine Žalec, dipl. inž. Ivana Glušiča in zahtevali njegovo mnenje o sadikah sorte Aurora, ki so jih imeli še 2500 v dveh vrečah v pisarni vodje PE Petrovč Lojza Kučarja. Sadike sta si ogledala tudi predstavnik Inštituta za hmeljarstvo tov. Franc Flajs in predsednik hmeljne komisije inž. Tone Sedovšek.

Vsi skupaj so ugoovili, da sadike res ne ustrezajo republiškim predpisom, da pa tudi visok odstotek sadik ne ustreza internemu dogovoru o nabavi sadik. Hmeljarji Marjan Jelovšek, Jože Kainz in Franc Delakorda so te sadike odklonili in, če ne bodo dobili drugih, bodo v žičnice posadili fižol.

Tudi v Braslovčah imajo na dvorišču PE Kooperacija kup gnijočih odpadnih sadik, ki so na vpogled vsakomur.

Vy

KMETIJSKA PRESKRBA V CELJU OBNOVLJENA

Celjsko kmetijsko preskrbo so močno in funkcionalno razširili. Sedaj ustreza solidni prodaji in tudi več artiklov je na vpogled. Lepo so povezali prodajne prostore s skladiščem zaščitnih sredstev in z velikim skladiščem. Se lepše bo, ko bodo uredili dvorišče in ga zaprli tako, da ne bo imel vsak dostop vanj.

Ali že veste...

...da je bilo od pregledanih traktoristov in delavcev, ki delajo s pesticidi, za to delo zdravstveno sposobnih le 53 odstotkov. Organizatorji takšnih del upoštevajte preventivne ukrepe za zmanjšanje škodljivih vplivov!

...da naše tovarne mineralnih gnojil gnojila izvažajo, mi doma pa jih nimamo za spomladansko dognojevanje. Izgleda, da še nismo spoznali, da je boljše malo bolj gnojiti, kot uvažati drago pšenico, ki je bomo, kot vse kaže, letos uvozili nad en milijon ton.

...da je po študijah harvardske univerze najbolj dolgočasno delo delavca na tekočem traku, na tretjem mestu so strojepiske, na desetem pa gospodinje.

...da tuje oblasti vrnejo letno okrog 3.500 naših državljanov v domovino zaradi raznih prekrškov.

...da je vsaki drugi Beogražan nepismen ali napol pismen in da je samo v Srbiji 4.800.000 nepismenih ali napol pismenih. Veliko takih pa je še po drugih republikah.

...da 10 odstotkov skupne porabe zdravil pri nas, ki se v svetovnem merilu giblje med 10 in 15 odstotki, kar v krogih svetovne zdravstvene organizacije vzbuja posebno zaskrbljenost, odpade na nepotrebna in zelo napačno predpisana zdravila.

Zveržena konstrukcija, luknje v strehi in pogorele stene, to je stanek provizorija v Vrbju po požaru

OGLAS

Prodajam hmeljsko sušilnico 4 m² s celotno zgradbo. Franc Jelen Založe 65 Polzela

V HLADILNICI NI VEČ SADJA

Hladilnica v Celju je bila nabito polna jabolk in hrušk. Čez zimo in v prvih spomladanskih dneh je prodala vse. Močan in menda tudi kupec zadnjih jabolk je bil Merx.

Sedaj še uslužnostno skladišče jo jabolka in južno sadje za Vraždin, Merx in druge. Mi imamo vskladiščene sadike jagod, ki jih sadijo kooperanti.

VREMENSKI PREGOVORI

MAJ

Če se Pankracij na soncu peče, obilo mošta v sode priteče.

Če Zofija zemlje ne poškopri, vremena poleti prida ni.

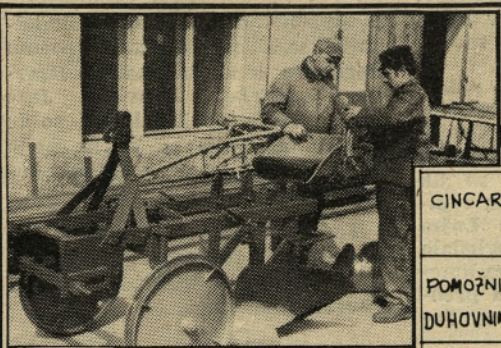
PREGOVORI

Dosti je učenih, ali malo izkušenih.

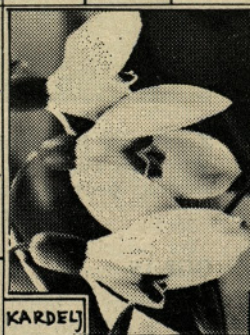
Disciplina je krona svobode.

V neredu in v anarhiji ni mogoče delati niti napredovati.

PRVOMAJSKA NAGRADNA KRIŽANKA

DOPIŠUJTE
V
HME LJAR I

HMELJAR

Hmeljar izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« Zalec — Ureja uredniški odbor: Anton GUBEN-SEK, dipl. kmet. inž. — predsednik in člani: Stane MAROVČ, dipl. kmet. inž., Bogdan PUGELJ, dipl. kmet. inž., Jože ROJNIK, kooperant, Polde SKAFAR, dipl. kmet. inž., Miljeva KAC, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VYBIHAL — glavni urednik — Uredništvo je v Kombinat »Hmezad« Zalec, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih — Letna naročnina 24 dinarjev. — Tisk in klišej AERO, kemična in grafična industrija Celje. — Mnenje Sekretariata za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije — oprostitev davka od prometa proizvodov. Št. 421-1/72, dne 21/3-73.

1973/3

PRIOGA HMELJARJA

ŠKROPILNI PROGRAM ZA HMELJ ZA 1973

ATLAS, AHIL

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen, ki jo zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba
prvo škropljenje proti kuštravcem	tretja dekada aprila	takoj po rezi	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL DITHANE M-45 CUPRABLAU Z	0,10 0,25 0,30 0,40	
drugo škropljenje proti peronospori	prva dekada maja	mladice	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	Če ogrožajo hmeljišča bolhači dodamo škropivu GARDON 0,1 % ali FOLIMAT 0,1 %.
tretje škropljenje proti peronospori	druga dekada maja	mladice so napeljene	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	
četrto škropljenje proti peronospori	tretja dekada maja	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	
peto škropljenje proti peronospori	prva dekada junija	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	
			hmeljna listna uš in rdeči pajek	MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Če hmeljna listna uš ni odporna na nekatere organofosforne estre, škropimo z METASYSTOXOM 0,15 %.
			hmeljna listna uš	LANATE	0,10	
šesto škropljenje proti peronospori	druga dekada junija	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	
sedmo škropljenje proti peronospori	tretja dekada junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	MYCODIFOL ANTRACOL DITHANE M-45 ORTHOCIDE	0,20 0,20 0,25 0,25	Če se pojavi PEPELASTA PLESEN dodajte škropivu KARATHANE EC 0,05 % ali COSAN 0,2 %. Če je potrebno dodajte sredstva proti ušem oziroma rdečemu pajku.
prvo škropljenje v cvet	prva polovica julija	spodnje panoge cveto	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	
			pepelasta plesen	KARATHANE EC COSAN	0,05 0,20	Proti pepelasti plesni škropimo vsakih sedem dni.
			hmeljna listna uš in rdeči pajek	MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Proti hmeljni listni uši in proti rdečemu pajku škropimo le, če je potrebno.
			rdeči pajek	TEDION KELTHAN ANILIX GALECRON ROSPIN	0,15 0,15 0,10 0,10 0,15	
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	
tretje škropljenje v cvet	konec julija ali v začetku avgusta	prvi cvetovi prihajajo v storžke	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10-tih dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.
jesensko škropljenje	v drugi polovici septembra	hmelj na novo poganja	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL MYCODIFOL	0,10 0,25 0,20	

SAVINJSKI GOLDING, AURORA

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen, ki jo zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba
prvo škropljenje proti kuštravcem	konec aprila	takoj po rezi	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL DITHANE M-45 CUPRABLAU Z	0,10 0,25 0,30 0,40	Če ogrožajo hmeljišča bolhačf dodamo škropivu GARDONO 0,1 % ali FOLIMAT 0,1 %.
drugo škropljenje proti peronospori	maja	mladice so napeljene	peronospora	ANTRACOL DITHANE M-45 MYCODIFOL ORTHOCID	0,20 0,25 0,20 0,25	
Škropljenje stranskih poganjkov	junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	ANTRACOL DITHANE M-45 MYCODIFOL ORTHOCID	0,20 0,25 0,20 0,25	
			hmeljna listna uš in rdeči pajek	MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Če hmeljna listna uš ni odporna na nekatere organofosforne estre, škropimo z METASYSTOXOM 0,15 %.
			hmeljna listna uš	LANNATE	0,10	
prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija	spodnje panoge	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	
			hmeljna listna uš in rdeči pajek	MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Proti hmeljni listni uši in proti rdečemu pajku škropimo le, če je potrebno.
			rdeči pajek	TEDION KELTHAN ANILIX GALECRON ROSPIN	0,15 0,15 0,10 0,10 0,15	
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10-tih dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.
jesensko škropljenje	v drugi polovici septembra	hmelj na novo poganja	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL MYCODIFOL	0,10 0,25 0,20	Škropimo nasade, v katerih so pogoji za razvoj peronospore ugodni.

APOLON

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen, ki jo zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba
prvo škropljenje proti kuštravcem	konec aprila	takoj po rezi	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL DITHANE M-45 CUPRABLAU Z	0,10 0,25 0,30 0,40	Če ogrožajo hmeljišča bolhači dodamo škropivu GARDONO 0,1 % ali FOLIMAT 0,1 %
drugo škropljenje proti peronospori	maja	mladice so napeljene	peronospora	ANTRACOL DITHANE M-45 MYCODIFOL ORTHOCID	0,20 0,25 0,20 0,25	
Škropljenje stranskih poganjkov	junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	ANTRACOL DITHANE M-45 MYCODIFOL ORTHOCID	0,20 0,25 0,20 0,25	Če hmeljna listna uš ni odporna na nekatere organofosforne estre, škropimo z METASYSTOXOM 0,15 %.
				MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Če se pojavi pepelasta plesen, dodajte škropivu KARATHAN ali COSAN.
				LANNATE	0,10	
prvo škropljenje v cvet	prva polovica julija	spodnje panoge cveto	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	
			pepelasta plesen	KARATHANE EC COSAN	0,05 0,20	Proti pepelasti plesni škropimo vsakih sedem dni.
			hmeljna listna uš in rdeči pajek	MONITOR FOLIMAT KILVAL	0,10 0,10 0,05	Proti hmeljni listni uši in proti rdečemu pajku škropimo le, če je potrebno.
			rdeči pajek	TEDION KELTHAN ANILIX GALECRON ROSPIN	0,15 0,15 0,10 0,10 0,15	
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici junija	zgornje panoge cveto	peronospora	CUPRABLAU Z MYCODIFOL	0,30 0,20	V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10-tih dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.
jesensko škropljenje	v drugi polovici septembra	hmelj na novo poganja	peronospora	BRESTAN 60 ANTRACOL MYCODIFOL	0,10 0,25 0,20	Škropimo nasade, v katerih so pogoji za razvoj peronospore ugodni.

Poročilo s seje predsedstva MHB v Parizu 10. 3. 1973

Letošnje spomladansko zasedanje Mednarodnega hmeljarskega biroja je bilo 10. marca v Parizu. Seje se je udeležilo: 4 predstavniki iz Belgije, 1 iz Bolgarije, 3 iz ZR Nemčije, 3 iz Čehoslovaške, 5 iz Anglije, 2 iz Francije in po eden predstavnik iz Poljske in ZDA. Svojo odsotnost sta opravičili Španija in DR Nemčija. Iz Jugoslavije sta se seje udeležila Kolenc in Cetina.

Dnevni red je bil naslednji:

1. Imenovanje članov predsedstva
2. Potrditev zapisnika zadnje seje z dne 10. 8. 1972 v Strasbourgu
3. Volitve predsednika, treh podpredsednikov in generalnega sekretarja
4. Poročila držav članic
5. Izmenjava mnenj o položaju na svetovnem hmeljskem trgu
6. Hmeljarski kongres v letu 1973 v ZR Nemčiji (program, kotizacija idr.)
7. Predlogi za hmeljarska odlikovanja 1973
8. Razno

Predsednik Höfter je ob 9.30 otvoril sejo v hotelu PRINTEMPS. Predloženi dnevni red je bil sprejet z dodatnim predlogom francoskega predstavnika, da se v razpravo vključi tudi problem vrednostne klavzule.

Ad 1. Posamezne države so delegirale v predsedstvo naslednje člane: Belgija: Maton, Bolgarija: Michailov, ZR Nemčija: Höfter, ČSSSR: Paul, Anglija: Turner, Francija: Lux, Jugoslavija: Četina, Poljska: Komornicki, ZDA: Riel.

Ad 2. Zapisnik zadnje seje predsedstva z dne 10. 8. 1972 v Strasbourgu, ki je bil poslan vsem članom, je bil soglasno sprejet.

Ad 3. Volitve predsednika so bile letos bolj dramatične, kot je to običaj v MHB. Poleg Nemcev, ki so predlagali podaljšanje kandidature svojega predstavnika g. Höfterja, so Belgijci kandidirali svojega predstavnika dr. Matona. Nemci so utemeljevali podaljšanje kandidature s tem, da je letos kongres v Nemčiji. Take želje smo običajno v MHB upoštevali. Na drugi strani pa je to že tretja mandatna doba sedanjega predsednika, kar pa ni v skladu z intencijo, ki smo jo postavili pred leti, da je treba predsedniško mesto čim bolj dosledno rotirati. Po dosedanjih neuradnih razgovorih smo predvidevali, da bo naslednji kandidat za predsednika iz Belgije. Zato je bil imenovan za člana predsedstva dr. Maton, dolgoletni predsednik tehnične komisije. V tej situaciji je bila na naš predlog seja za krajši čas prekinjena. Poskušali smo doseči kompromis, da bi dosedanjemu predsedniku zaradi kongresa v Nemčiji podaljšali mandat izjemoma le za eno leto potem pa bi izvolili belgijskega predstavnika. V takem primeru smo mi glasovali za podaljšanje mandata dosedanjšega predsednika Höfterja. Glasovanje je izpadlo 6:2 za g. Höfterja. V nadaljnji razpravi pa je bila večina prisotnih mnenja, da enoletno podaljšanje mandata ni v skladu s statutom MHB. Tako je bil podaljšani mandat dosedanjšega predsednika za naslednji dve leti. Izid glasovanja in pa sploh samo glasovanje o dveh kandidatih je ustvarilo zelo neugodno vzdušje, posebno pri belgijski delegaciji. Za podpredsednike so bili izvoljeni: Lux (Francija), Paul (ČSSR) in Bil (ZDA). Za generalnega sekretarja je bil ponovno izvoljen dr. Pavlič.

Ad 4. Podatki iz poročil posameznih držav članic so prikazani v tabeli 1 in 2. Iz podatkov v tabeli 1 vidimo, da so se povečale površine hmeljišč v državah MHB od 1972 na 1973 od 59.472 na 61.934 ha (ocena), tj. za

2462 ha ali 4 %. Največje povečanje beležimo na Poljskem za 16 % in v ZDA za 6 %. ZR Nemčija kot največja proizvajalka hmelja je leta 1972 znašala 1.789.946, kar je za 185.163 stotov po 50 kg ali 11 % več kot prejšnje leto. Primerjava med oceno pridelka na kongresu 1972 v Strasbourgu in dejanskim podatkom kaže, da je bila ocena zelo realna. Dejanska

proizvodnja je bila znatno večja od ocene le na Čehoslovaškem, v Španiji in Poljski, manjša pa v DR Nemčiji, Angliji in Jugoslaviji. V tabeli 2 je prikazana bilanca hmelja v državah članicah ter približne cene hmelja. Cene je zaradi valutnih nesorazmerij in različnih pogojev na trgu težko primerjati in lahko služijo le za grobo informacijo.

Tabela 1

POVRŠINE IN PRIDELKI HMELJA V DRŽAVAH MHB

Država	Površina v ha				Pridelek v stotih po 50 kg				
	1972	1973	±	Indeks 1972 = 100	1971	1972 ocena ¹	dejansko ²	I 72/71	I dej. oc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Belgija	1.200	1.220	+	20	101	44.040	38.000	86	101
Bolgarija	1.080	1.080	—	100	100	12.600	12.000	95	93
ZR Nemčija	18.149	19.000	+	851	104	484.567	600.000	124	101
Čehoslovaška	8.973	8.973	—	100	100	151.030	170.000	113	125
DR Nemčija	2.104	2.104	—	100	100	44.301	58.000	131	90
Anglija	6.829	7.000	+	171	102	229.704	205.000	89	87
Španija	1.675	1.675	—	100	100	23.066	34.000	147	122
Francija	1.214	1.214	—	100	100	37.800	38.500	102	97
Jugoslavija	3.870	4.070	+	200	105	88.000	104.000	118	94
Poljska	2.359	2.750	+	391	116	37.888	40.000	106	126
ZDA	12.019	12.848	+	829	106	451.787	461.660	102	101
Skupaj	59.472	61.934	+	2.462	104	1.604.783	1.761.160	111	101

Opomba: ¹ Ocena pridelka, ki je bila podana na kongresu avgusta 1972 v Strasbourgu
² Podatki iz poročil za predsedstvo marec 1973

Tabela 2

BILANCA HMELJA IN CENE V DRŽAVAH MHB

Država	Stotov po 50 kg				
	Pridelek 1972 ¹	Uvoz	Izvoz	Razpoložljiva količina	Cena na kg v din
1	2	3	4	5	6
Belgija	44.040	49.062	32.642	60.460	39,36
Bolgarija	11.220	1.400	—	13.150	—
ZR Nemčija	604.000	120.000	360.000	36.400	38,98
Čehoslovaška ²	214.000	5.000	115.000	112.000	49,86
DR Nemčija	44.208	15.280	3.040	49.844 ³	—
Anglija	178.219	19.051	2.224	195.046	39,26
Španija	41.349	2.010	5.000	38.359	48,41
Francija	37.750	32.070 ⁴	27.482	42.338	35,28
Jugoslavija ⁵	98.233	13.100	73.726	37.487	38,81
Poljska	50.300	5.620	4.600	51.320	—
ZDA	464.882	122.316	271.813	315.385	26,19

Opombe: ¹ za Belgijo, DR Nemčijo in Francijo so bilance za leto 1971
² 2000 stotov po 50 kg kalo
³ od razpoložljive količine 1004 stote za ekstrakt
⁴ vključno ekstrakt in hmelj v prahu
⁵ 120 stotov kalo

Ad 5. Najprej je bil sprejet sklep, da se delovna skupina za proučevanje trga sestane vsako drugo leto. To pomeni, da bi bil naslednji sestanek leta 1974 in sicer na povabilo angleške delegacije v Angliji. Francoski predstavnik je predlagal, da bi zaradi pomembnosti valutne klavzule v predprodajnih pogodbah morali o tem vprašanju čimprej razpravljati. Trgovina se namreč klavzuli močno upira. Zato je bilo sklenjeno, da se ožja skupina strokovnjakov sestane že letos maja v Wolnzahcu, da prouči vprašanje valutne klavzule in poda poročilo na naslednji seji predsedstva.

Ad 6. Nemški predstavniki so predložili predlog programa za letošnji kongres v Münchenu od 8. do 11. avgusta. Kotizacija za udeležence je 220 DM po osebi. Po manjši spremembi glede trajanja zasedanja tehnične komisije — predlog je podal g. Paine (Anglija, novi predsednik TK) — je bil program kongresa sprejet. Sklenjeno je bilo, da generalni sekretar pripravi vrstni red naslednjih kongresov za nekaj let vnaprej.

Ad 7. Soglasno je bilo sklenjeno, da se za dolgoletno sodelovanje v MHB podeli enemu najstarejših članov predsedstva g. Capt. Holmesu (Anglija) hmeljarsko odlikovanje III. stopnje (komandir). Hmeljarsko odlikovanje II. stopnje (oficir) pa na predlog znanstvene komisije našemu strokovnjaku ing. Petričku in g. Höfterju sedanjemu predsedniku MHB. Nadalje je bilo predloženih še 8 kandidatov za odlikovanje I. stopnje (vitez), nekaj držav med njimi tudi Jugoslavija predlogov še ni posredovala.

Ad 8. Predsedstvo je bilo obveščeno, da je bil za novega predsednika znanstvene komisije izvoljen ing. Srp (ČSSR) za predsednika tehnične komisije pa g. Paine (Anglija). Ing. Srp je obvestil predsedstvo, da bodo imeli letos decembra praznovanje obletnice ustanovitve inštituta in svečano otvoritev popolno-

ma novega in modernega inštitutskega poslojpa in povabil prisotne, da se te svečanosti udeležijo.

G. Paine se je kot novi predsednik TK zahvalil dosedanjemu predsedniku dr. Matonu za dolgoletno delo in izrazil upanje, da bo v tem krogu še nadalje sodeloval. Predlagal je, da se TK odobri vsota 800 ameriških dolarjev za tiskanje referatov TK. Predlagal je,

da bi k sodelovanju v TK povabili tudi hmeljarske strokovnjake iz Sovjetske zveze.

Sprejet je bil tudi sklep, da se na kongres v München povabi sovjetski gospodarski ataše kot opazovalec, kar bi bil prvi korak za eventualni kasnejši sprejem Sovjetske zveze v članstvo MHB. Enako povabilo bo poslano tudi argentinski ambasadi.

Sklenjeno je bilo, da generalni sekretar pošlje vabila za kongres vsem članicam

MHB, zgoraj omenjenim ambasadam ter hmeljarskim organizacijam naslednjih dežel: Avstraliji, Madžarski, Avstriji, Romuniji in Grčiji.

Ugotovljeno je bilo, da formalna vloga za sprejem Avstralije v MHB še ni prispela, čeprav je pogojno že sprejeta.

Seja je bila zaključena ob 12. uri.

OBDELAVA PRVOLETNIH NASADOV

Milan DOLINAR, dipl. ing. agr.

UDK 633.819:631.51

V NOVIH NASADIH JE PRAVILNA IN PRAVOČASNA AGROTEHNIKA ODLOČILNEGA POMENA. ČIM SO POGANJKI DOVOLJ DOLGI JIH NAVIJAMO NA VODILO. ČE BO OKOLJE ČISTO, BREZ PLEVELA IN ČE BOMO SKRBN DOGNOJEVALI, BOMO ŽE PRVO LETO OBIRALI.

Ne glede na način sajenja in sorto hmelja, moramo prvoletnikom posvetiti največ skrbi. Skrb mora biti toliko večja, čim slabše smo pripravili zemljišče, čim kasneje smo sadili in s čim šibkejšim sadilnim materialom. Šibak sadilni material pa je sadika z enim vencem oči, s katerimi bomo tudi letos sadili nove sorte hmelja.

Za vsako delo s prvoletnikom velja: opravi ga moramo čim prej in natančno. Ko je hmelj posajen, takoj obesimo vodilo. Pri tem pazimo, da so vodila čim bliže sadiki, vsaka sadika mora imeti svoje vodilo, tudi če smo sadili na razdaljo 65 cm v vrsti. Če bi hoteli napeljati poganjek na vodilo, ki je 30 cm od sadike, mora biti ta dolg vsaj 70 cm. Da doseže to dolžino pa traja precej časa. Zato se dolgo plazi po tleh, izgublja energijo za rast,

možnost infekcije se večja in možnost poškodbe narašča.

Ko so poganjki dovolj dolgi (30 cm) jih takoj navijemo na vodilo. Zato moramo večkrat hitro skozi nasad: prvič ko je 30–40 % poganjkov sposobnih za ovijanje. Postopek ponovimo čez teden dni in tretjič spet čez 10 dni. Napeljemo praktično vse kar odžene. Ko drugič navijamo, nosimo s seboj rezervne posajene vrečice, da dosadimo že vidna prazna mesta.

Ob prvi napeljavi populimo iz vrečice vznikle semenske plevela (metlika, laboda, dresen) takrat — še nežni in majhni — lahko kasneje povzročijo veliko škodo. Pleveli prerastejo sadiko in jo lahko tudi zaduše. Pri čiščenju, ko razvijajo močne korenine, lahko izpulimo tudi sadiko.

Odstranjevanje plevela tako v vrečkah kot okrog njih ima prednost pred rahljanjem zemlje z okopavanjem. Čista okolica sadilnih mest omogoča boljše osvetlitev, zavira razvoj peronospor, odstranjuje konkurenčnost in omogoča pravočasno in pravilno ovijanje poganjkov. Zato moramo pas v vrsti vsaj enkrat temeljito okopati, v za rast plevelov ugodnih letih pa tudi dvakrat.

Druge okopavanje združimo z osipavanjem. Rahlo prisute trte dajejo boljše sadi-

ke. Prisute rastline so bolj vidne, zato pri odoravanju in odkopavanju ni nevarnosti ali pa je vsaj zmanjšana, da bi sadike izorali ali celo odbili z motiko. Nadzemni del trte, zlasti če je šibak, je že v jeseni slabo viden, preko zime pa odmre.

Čeprav s kompostno mešanico v vrečkah ustvarimo ugodne pogoje za rast posajenih sadik, je za prehrano poganjkov, ko so ti visoki 2 m premalo hranil za normalno rast. Zaradi tega je potrebno, da hmeljišče **dognojimo** prvič v začetku junija, in drugič v začetku julija. Zaradi nepravilnega dognojevanja se je v preteklem letu na več mestih posušilo nekaj že odgnanih in navitih poganjkov. Tanke korenine so se posušile, enako tudi nadzemni deli.

Trošenje gnojil v kolobar ni vedno dobro, ker je premer kolobarja različen. Priporočamo, da trosite gnojila v suhem vremenu, po vrsti 1 meter širokem pasu, tako da pade v vrečko le nekaj granul. Požigom se lažje izognemo, če namesto dušičnih gnojil uporabljamo kompleksna gnojila, ki imajo manj dušika in tudi fosfor in kalij, saj so tla v novih nasadih običajno slabo založena s temi dvema gnojili. V vsakem obroku naj bo 15–20 kg dušika na hektar.

Skladiščenje hmeljnih sadik

Milan DOLINAR, dipl. ing. agr.

UDK 633.819:631.531

Dobra sadika je predpogoj za uspešen nasad. Da ohranimo sadike zdrave, jih pravilno vskladiščimo v šupo ali zasipnico, ali pa jih takoj posadimo v vrečke s kompostom.

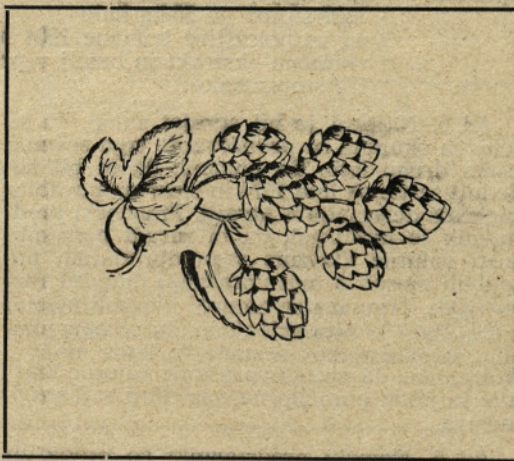
Cas, med rezanjem sadik in saditvijo na njivi je včasih precej dolg. Da bomo ohranili sadike zdrave do sajenja jih pravilno vskladiščimo. Vrednost sadilnega materiala je precejšnja, toliko bolj, če gre za sadike novih sort. Zato bi morali vsako primerno sadiko obdržati zdravo do dokončne posaditve na njivi. Cas od naprave sadik do saditve na polju je lahko različno dolg, zato je pravilno skladiščenje še toliko pomembnejše. Ne glede na to, kdaj bo sadike sadil, je prva skrb vsakega hmeljarja, ki kupi sadike, da jih iztrese iz vreče, ker so zbite in se hitro ogrejejo. V vreči, kjer je temperatura precejšnja, se moč odgajanja iz dneva v dan zmanjšuje in v posebno škodljivih pogojih lahko tudi popolno izgubi.

Če sadike posadimo v vrečke je vskladiščenje enostavno.

Najbolje je, da imamo vrečke napolnjene s kompostom in da pričnemo sadike takoj, ko jih dobimo, vlagati vanje. Če to delo opravimo v 2–3 dneh zadostuje, da razgrnjene sadike rahlo navlažimo in pokrijemo z vlažno vrečo. Za skladiščenje se poslužujemo raznih remiz in šup, kjer opravljamo sajenje.

Skladiščenje za daljši čas pa zahteva več nege in skrbi. Sadike morajo biti tanko na-

sute in pokrite, odnosno pomešane z mivko ali kompostno mešanico. Prostor za skladiščenje naj ne bo v kleti oziroma v takšnem prostoru, ki je okužen s plesnijo in bakterijami. Čim se naseli plesen na prerezanem delu, sadika prične propadati. Če se je na sadike naselila plesen, je treba sadike osvežiti

pustno in da v zemlji ni voluharja. Ko izkopavamo zasipnico, izkopano zemljo mečemo na rob jame, tako da je globina zasipnice z robom vred 30 cm, širina pa največ 1,5 m. Dno zasipnice naj bo izbočeno, na obeh robovih s plitkimi jarki za odvod vode, če bi med skladiščenjem nastopilo dolgotrajno deževje. Jarki naj bodo speljani tako, da je odtok vode možen, to je izven zasipnice. Vse sadike morajo biti pomešane z mivko in pokrite z 10 cm debelim slojem zemlje oziroma kompostom. Sloj sadik naj bo od 10–15 cm visok. V večjih zasipnicah je treba poskrbeti za zračenje.

Če pa se hočemo izogniti zasipnici, kar bi nam bilo v prid — kajti izognemo se nepotrebnih skrbi in stroškov, ter dosežemo boljše uspeh pri sajenju — pa posadimo sadike takoj v vrečke napolnjene s kompostom. Zato moramo začeti s pripravljanjem kompostne mešanice čim prej, in z njim napolniti vrečke.

Posajene vrečke skladiščimo lahko na prostem drugo ob drugi z vmesnimi prehodi, ali pa pod lopo. Vse vrečke pokrijemo s tankim slojem slame in jih zavarujemo pred kokošmi. V pokritem prostoru vrečke občasno previdno zalijemo. Zalijemo pa jih tudi na prostem, če dolgo časa ni dežja.

Napolnjene vrečke s kompostom lahko vlagamo v izkopane jame na njivi tudi prej, čeprav še nimamo sadik. Sadimo pa, ko jih dobimo. S tem si bomo skrajšali konico dela pri sajenju, ki bo istočasno z redno rezjo starih nasadov.